

Integraattori

5/1998 23.10.

- tietoa kansainvälisestä aluekehityksestä
- information om internationell regional utveckling

■ PÄÄKIRJOITUS

Valmistelut käynnistyneet 1

■ EUROOPAN UNIONI

Rakennerahastouudistus

Uudistuksen käsittelytilanne 2

Ministerin vierailu Brysseliin 3

Komission raportti omien varojen järjestelmästä 4

Uusien tavoiteohjelmien laadinta 4

Seminaari Vaasassa 5

Tavoiteohjelmat

Tavoite 5b 5

Yhteisöaloitteet ja pilotit

Itämeren INTERREG II C 6

Pohjoisen periferian Artikla 10 6

SME 7

LEADER 7

Komiteat/Kokoukset

URBAN-kokous Wienissä 8

ESDP-seminaari Manchesterissa 8

Muuta

Eurooppalaista yhteistyötä etätyöasioissa 9

■ POHJOISMAINEN YHTEISTYÖ JA ALUEPOLITIikka

NÄRP-seminaari ja kokous 10

Julkaisuja 10

■ MUU KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ

Pohjoismais-skotlantilaisen

aluekehitystyön arviointi 11

■ KANSALLINEN ALUEPOLITIikka

Budjettiasiaa 11

Uusia kaupunkiohjelmiä valittu 12

Kaupunki-indikaattorityön tuloksia 12

Osaamiskeskusohjelma 13

■ JULKAISUJA 14

■ SVENSK RESUMÉ 14

PÄÄKIRJOITUS

Valmistelut käynnistyneet

Alue- ja rakennepolitiikan valmistelut vuosille 2000–2006 ovat käynnistymässä eri tahoilla. Rakennerahastosäädöksiä valmistellaan EU:n ministerineuvoston toimitelmissä, joissa jäsenmaat pääsevät ottamaan kantaa komission esityksiin. Käsittely käynnistyi neuvoston työryhmissä keväällä. Aikatauluarviot näyttävät tällä hetkellä siltä, että valmista syntyy viimeistään Suomen puheenjohtajakaudella ensi vuoden loppupuolella. Toivomme, että asioiden käsittelyä voitaisiin viedä mahdollisimman rivakasti eteenpäin. Nopea eteneminen antaa parhaan lopputuloksen jäsenmaille ja erityisesti eri alueille, koska uuden kauden valmistelut vaativat myös aikaa.

Sisäasiainministeriö käynnisti uuden ohjelmakauden valmistelut antamalla sitä koskevat ohjeet maakuntien liitoil-

le. Uusien ohjelmien valmistelu käynnistetään yhteistoiminta-alueittain Pohjois-, Itä-, Länsi- ja Etelä-Suomea varten. Yhteistoiminta-alueet ovat muotoutuneet maakuntien liittojen yhteistyön pohjalta. Valmistelun ensimmäinen vaihe perustuu alueellisten ongelmien ja kehittämistarpeiden ja strategioiden määrittelyyn. Ensimmäinen vaihe on tarkoitus saada valmiiksi ensi helmikuun loppuun mennessä. Ohjelmien viimeistely tapahtuu siinä vaiheessa kun tavoitealueet ja rahoituskehykset on määriteltä.

Uuden ohjelmakauden valmistelun tärkeän kokonaisuuden muodostaa rakennerahasto-ohjelmien kansallinen hallintomalli. EU:n rakennerahasto-ohjelmien hallinto on koettu monimutkaiseksi ja byrokraattiseksi. Erityiseksi ongelmaksi koettiin myös budjetointi-

järjestelmä, joka jakaa varat ministeriöittäin ja alueittain niin pieniin siivuihin, että ohjelman tavoitteiden toteuttaminen muodostuu vaikeaksi. Monet näistä ongelmista johtuvat kansallisista ratkaisuista. Jäsenyytemme toteutui nopeasti eikä meillä ollut edes teoriassa mahdollisuuksia uudistaa samanaikaisesti keskus- ja aluehallintoa jäsenyyden edellyttämään muotoon. Nyt meillä on tietoa ja kokemusta rakennerahastojen toiminnasta ja myös aikaa valmistella tarvittavat toimenpiteet.

Aluepoliittiset aluejaot ovat maakuntien kannalta kiinnostava kysymys. Uusien kansallisten aluejakojen on tarkoitus tulla voimaan samanaikaisesti, kun EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmakausi alkaa vuonna 2000. EU:n tavoiteohjelma-alueet määritellään rakennerahastosäädösten mukaisesti ja nämä kysymykset ovat auki. Kansallisten aluejakojen määrittelyn tunnusluvuista ja arviointimenetelmistä keskustellaan. Valtioneuvosto päättää tukialueista sen jälkeen, kun avoinna olevat kysymykset on ratkaistu eli viimeistään ensi vuoden loppupuolella.

Paavo Pirttimäki

Sisäasiainministeriö
Inrikesministeriet

Aluekehitysosasto
Avdelningen för regional utveckling

Rakennerahastouudistuksen käsittelytilanne tiivistyy ja ratkaisujen hetket lähestyvät

1. Agenda 2000 -kokonaisuuden merkitys – syntykö suuri eurooppalainen kompromissi vai kaikkien lehmänkauppojen äiti?

Tähän mennessä rakennerahastovalmistelu on keskittynyt asetusten sisällölliseen ja tekniseen käsittelyyn rakennetoimien työryhmässä (SAWG-ryhmä). Puheenjohtajan tarkoitus on ollut selvittää maiden kannat ja määrittellä ne kysymykset, jotka ovat poliittisesti ongelmallisimmat. Kompromissiesityksiä on jo tehty niistä asioista, joista se on ollut mahdollista.

Kaikkien oleellisten asioiden osalta maat ovat edelleenkin aikaisemmissa asemissaan. Jo nyt on hahmottumassa selvät enemmistö- ja vähemmistöasetelmat eri yksityiskohtien suhteen. SAWG:n puheenjohtaja on pyrkinyt saamaan maat ilmaisemaan kantansa niin selvästi, että tarkat voimasuhteet kävisivät esille.

Ministerineuvostossa (YAN), COREPERissä ja puheenjohtajan tukiryhmässä (FoP-ryhmä) on myös käsitelty rakennerahastoasetusten keskeisimpiä ja poliittisesti merkittävimpiä osia. Maiden edustajat ovat vastanneet puheenjohtajan asettamiin kysymyksiin. Työ on vielä tähän mennessä keskittynyt kantojen kartoittamiseen. Liittymistä edeltävien toimenpiteiden osalta on edetty pidemmälle. Näyttääkin siltä, että juuri nämä kysymykset tulevat ensimmäiseksi poliittiseen käsittelyyn.

Maatalousuudistus sekä laajentuminen ovat edenneet tahollaan. Maatalousasioissa keskustelu on ollut substanssipainotteista ja selvittelevää keskittyen sektorin sisäiseen problematiikkaan.

Agenda 2000:n kaikkien osien tulisi olla kypsiä poliittista keskustelua ja päätöksentekoa varten, ennen kuin asiat alkavat edetä. On vielä auki, milloin tämä on mahdollista. Jotta Wienin huippukokouksessa kyettäisiin keskeisistä asioista sopimaan, tulisi tähän vaiheeseen päästä mahdollisimman pian.

Agenda 2000 muodostaa poliittisen kokonaisuuden, joka etenee pakostakin yhtä jalkaa. Vielä ei ole näköpiirissä, mitä tämä merkitsee esim. rakennerahastoratkaisulle. Wienin huippukokouksessa pitäisi Agenda 2000:n kaikkien osien olla samalla viivalla. Jos rahoituksesta ei paljoa kyetä silloin sanomaan, niin ei rakennerahastoistakaan voitane kovinkaan merkittäviä asioita sopia.

2. Omien varojen raportti – taistelu rahoista on käynnistymässä ja maksumiehet alkavat vierastaa rooliaan

Omien varojen raportissa (ks. myös s. 4) rakennerahastojen rahoitus muodostaa epävarman elementin. Agenda 2000:ssa on rahoitustasoksi esitetty 0,46 % jäsenmaiden BKT:sta. Mille tasolle rahoitus sovitaan ja kuinka se määritellään budjetti-prosessissa, on edelleenkin täysin auki. Eri maiden kannat ovat rahoituksen suhteen etäällä toisistaan. Itävalta, Saksa, Alankomaat, Ruotsi ja Iso-Britannia maksavat EU:n budjettiin suhteellisesti selvästi suuremman osuuden kuin mitä ne saavat takaisin rahoitusta rakennerahastojen kautta. Tämän vuoksi nämä maat ovat luonnollisesti ensimmäisenä alentamassa rakennerahastojen rahoituskehystä ja murentamassa niiden rahoituksen etuoikeutettua asemaa.

Nyt kun komission raportti omista varoista on annettu ministerineuvostolle, ainekset rahoitusta koskevalle keskustelulle ovat olemassa. Kysymys on vain siitä, milloin maat ovat valmiita tähän. Valtiovarainministerit tarkastelevat asioita luonnollisesti lähinnä fiskaalisesta näkökulmasta, jolloin menojen vakauttaminen ja tarkan varainhoidon periaatteet korostuvat.

Keskeiset asiat, jotka määrittävät rahoituksen jakautumisen maittain, ovat tavoitealueiden määrittely ja tuki-intensiteetit. Vasta sitten, kun tavoitealueiden maittaiset väestökattavuudet ja komission kanta tuki-intensiteeteistä ovat selvillä, voidaan tarkasti arvioida maiden rahoitusosuudet. Todennäköisesti vasta sitten maat ovat halukkaita ottamaan kantaa rakennerahastojen rahoitusratkaisuun. Keskeisten tilastojen valmistumisen aika-taulu mahdollistaa maittaisten rahoituslaskelmien tekemisen tämän vuoden lopulla.

3. Kysymykset, jotka näyttävät nousevan keskeisiksi rakennerahastouudistuksessa – kaikki ajavat vain omia intressejään

Seuraavassa hyvin yleinen arvio niistä asioista, jotka muodostuvat jatkossa vaikeimmiksi:

- Rakennerahastojen rahoituksen kokonaistaso ja jakautuminen eri tarkoituksiin

- Tavoite 1 -alueiden valintakriteerit ja rahoitusosuus

- Tavoite 2 -alueiden valintakriteerit ja rahoitusosuus, maiden rooli alueiden valinnassa sekä suhde kansalliseen alue-tukijärjestelmään

- Tavoitteista 1 ja 2 poisputoavien alueiden siirtymäjärjestelyt

- Tavoite 3:n suhde alueellisiin tavoitteisiin

- Yhteisöaloitteiden määrä, INTERREGin osuus ja raja-alueyhteistyön suhde muihin yhteisötoimiin

- Suoritusvaraus ja sen soveltaminen

- Ohjelmamenettely ja sen hallinto: kumppanuusmenettely, seurantakomitean rooli, suuntaviivojen laadinta, ohjelmantäydennys, välivaiheen tarkistus ym.

- Varainhoidon valvonta ja automaattinen takaisinperintä

Monessa yhteydessä on todettu, että komission esitys on Suomen kannalta hyvä. Nyt näyttää siltä, että artikloihin ollaan ministerineuvostokäsittelyssä tekevässä koko joukko merkittäviäkin muutoksia. Vielä on vaikea sanoa, mitä ne tulevat olemaan.

Meidän kannaltamme on huolestuttavaa, että tavoite 1 -keskustelu on tulossa monimutkaiseksi: mailla on monia erilaisia optioita, jotka ovat ristiriitaisia. Kaksi ääripäätä ovat: yhtäältä tiukka 75 %:n BKT-kriteerin soveltaminen, siis ilman mm. tavoite 6:n sisällyttämistä ja toisaalta 75 %:n kriteerin joustava soveltaminen, jolloin tavoite 1 päätetään poliittisesti. Monet maat suhtautuvat kielteisesti tavoite 6:n sisällyttämiseen tavoitteeseen 1.

Tavoite 2:ta koskeva keskustelu tulee olemaan edellistäkin hankalampi. Monilla mailla on tiukkoja muutosesityksiä koskien valintakriteerejä, väestökattavuutta, jäsenmaiden ja komission välistä työnjakoa alueiden valinnassa ja suhdetta kansallisten aluetukialueiden valintaan sekä siirtymäjärjestelyjä. Meille eri vaihtoehdot eivät ole niin ratkaisevia kuin tavoite 6 -kysymys.

Ruotsi on koko ajan lisännyt äänenpainojaan sekä tavoite 1 että tavoite 2 -asiassa. Ruotsi vaatii paljon suurempaa väestökattavuutta kuin minkä se on saamassa. Meidän on hyvä varautua siihen, että tässä keskustelussa Suomi tulee esiin vertailukohteena.

INTERREGin osalta saattaa nousta vastareaktio sille, että Suomi ja eräät muut

Ministeri Backmanin vierailu Brysseliin 12.10.1998

Ministeri **Backmanin** Brysselin vierailun tarkoituksena oli selvittää rakennerrahastouudistuksen tilannetta. Keskusteluissa nousivat esille erityisesti aikataulukysymys ja lähestyvä Suomen EU-puheenjohtajuus. Ministeri vieraili Suomen EU-edustustossa, komissiossa ja Euroopan parlamentissa.

EU-edustuston lähetystöneuvos **Kare Halonen** esitteli Agenda 2000 -paketin valmistelutilannetta. Yleisenä pyrkimyksenä on kytkeä kaikki paketin osat (maatalousuudistus, rakennerrahastouudistus, itälaajeneminen, budjetti) yhdeksi kokonaisuudeksi. Paketin eri osiin liittyy jäsenvaltioille vaikeita kysymyksiä, joista kriittisin on rahoitusratkaisun löytäminen. Lisäksi lähestyvät WTO-neuvottelut monimutkaistavat maatalousratkaisuun pääsemistä. Tavoitteena on saada Agenda 2000:een poliittinen ratkaisu maaliskuun 1999 ylimääräisessä huippukokouksessa, minkä jälkeen asiakokonaisuus menisi Euroopan parlamentin käsittelyyn.

Saksan hallituksen edustaja kertoi näkemyksiä vaalien vaikutuksista Saksan poliittiseen ilmastoon, Saksan keskeisistä Agenda 2000:een liittyvistä kannoista ja ongelmista sekä EU-puheenjohtajuuteen valmistautumisesta. Eteneminen Saksan puheenjohtajakaudella riippuu paljon

Itävallan kauden tuloksista. Julkinen mielipide Saksassa tukee Agenda 2000:n loppuunsaattamista Saksan kaudella.

Komissiossa ministeri tapasi aluepolitiikasta vastaavan komissaarin **Monika Wulf-Mathiesin** ja pääosasto DG XVI:n pääjohtajan **Eneko Landaburun**. He kertoivat komission näkemyksistä rakennepoliittikkauudistuksen tilanteesta ja aikataulusta. Komissio on huolestunut valmistelun aikataulusta. Toistaiseksi on vielä mahdotonta arvioida, missä vaiheessa valmistelu on Suomen puheenjohtajuuskauden alkaessa, mutta on mahdollista, että ainakin teknisen tason kysymyksiä jää Suomen ratkotavaksi. Komissaari Wulf-Mathies korosti puheenjohtajamaan ja komission välistä yhteistyötä. Jatkovalmistelussa keskeisiä kysymyksiä ovat rahoitusratkaisun aikataulu ja rakennepoliittisen parlamenttikäsittely. Suurimpia teknisen tason ongelmia ovat:

- tavoite 1 -aluemäärityksen kriteerit (tiukan BKT/as-kriteerin soveltaminen, tavoite 6:n sisällyttäminen tavoite 1:een)
- tavoite 2 -alueen väestökatto (18 % EU-tasolla) ja aluemäärityskriteerit
- tavoite 3 -ohjelman suhde alueohjelmiin
- kumppanuus-periaatteen soveltaminen

- ohjelmatäydennysmenettely
- suoritusvarauman soveltaminen
- yhteisöaloitteiden lukumäärän alentaminen kolmeen
- valtiontuki- ja rakennetukikarttojen yhteensovittaminen.

Euroopan parlamentin aluepoliittisessa valiokunnassa ministeri Backman piti puheen, joka käsitti Suomen kokemuksia EU-jäsenyydestä alue- ja rakennepoliittikan näkökulmasta, rakenneohjelmien vaikutuksista, kuntatason roolin merkityksestä sekä Suomen näkökulmia rakennepoliittikkauudistuksesta. Erityiskysymyksenä hän otti esille EU:n ulkorajoilla tapahtuvan raja-alueyhteistyön kehittämisen. Aluepoliittisen valiokunnan jäsenet suhtautuivat hyvin myönteisesti ministerin vierailuun. He esittivät ministerille kysymyksiä rakenneohjelmien työllisyysvaikutuksista, tietoyhteiskuntahankkeiden roolista, raja-alueyhteistyöstä sekä kuntien ja alueiden roolista ohjelmatyössä. Parlamentti toivoo kiinteää yhteistyötä Suomen kanssa sen puheenjohtajuuskaudella.

Suomalaisille parlamentaarikoille ministeri Backman kertoi rakennepoliittikkauudistuksen valmistelutilanteesta ja Suomen keskeisistä kannoista. Parlamentaarikot esittivät hänelle kysymyksiä tavoite 6:n jatkosta, tavoite 1:n tilastoperusteista sekä maaseutunäkökulman huomiomisesta.

*Tiina Heiskanen
Suomen EU-edustusto*

maat ovat esittäneet EU:n ulkoraja-alueiden priorisointia ja yhteensovittamista EU:n muiden ohjelmien kanssa (TACIS, PHARE ja MEDA). Ei-ulkorajamaat eivät suosi tämän kaltaisia painotuksia.

Hallintomenettelyssä ei Suomella tunnu olevan isompia ongelmia. Me siis voimme keskittyä meille tärkeisiin substanssikysymyksiin ja toisaalta auttaa puheenjohtajaa ja komissiota löytämään toimivia kompromisseja.

4. EU:n parlamentin käsittely – viimeinen ponnistus ennen vaalivuorille meno

EU:n parlamentti käsittelee rakennerrahastoasetuksia kaksi kertaa. Ensimmäinen käsittely perustuu komission esitykseen. Nyt edustajat ovat tekemässä parlamentin raportoitujen alustaviin esityksiin muutosesityksiä. Niitä näyttää tulevan satoja. Eri poliittiset ryhmät pyrkivät löytämään niistä keskeiset muutosintressit, joista äänestetään yleiskokouksessa 18.11. Tämä kannanotto luovutetaan sitten ministerineuvostolle.

Toisen kerran parlamentti käsittelee ministerineuvoston esitystä ensi maaliskuussa. Silloin pitäisi neuvoston esityksen olla ainakin keskeisiltä poliittisilta

osiltaan sovittu. Tämän käsittelyn muoto ja menettely on ainakin allekirjoittaneelle vielä epäselvä. Menettelytapa riippunee siitä, kuinka parlamentin kannanotot otetaan huomioon ensimmäisen käsittelyn jälkeen. Parlamentti voinee ymmärtääkseni vaatia myös täydelliset asetustekstit yhdellä kielellä käsittelyään varten, jos se niin haluaa. Tämä kiristäisi aikataulua tilanteesta, jossa aikaa ei ole ainakaan liikaa.

On syytä odottaa, että parlamentti tulee sanomaan oman sanansa lopputulokseen. Parlamentille on tärkeää osoittaa toimintakykynsä ja vaikutusmahdollisuutensa, erityisesti koskien aluepoliittista päätöksentekoa.

5. Kuinka tässä sitten tulee käymään?

Wienissä tulisi rahoituksesta pystyä sopimaan ainakin jollakin tasolla samoin kuin rakennerrahastouudistuksen keskeisestä sisällöstä. Lisäksi teknisellä tasolla tulisi työryhmissä päästä artiklojen käsittelyssä pitkälle jo tänä syksynä. Nämä ovat edellytykset sille, että Saksan puheenjohtajakaudella pysyttäisiin aikataulussa ja Agenda 2000 -päätökset kyettäisiin tekemään ensi maaliskuussa. Jos tässä onnis-

tutaan, niin Suomi pääsee omalla puheenjohtajakaudellaan rakennerrahastouudistuksesta kuin koira veräjältä. Ainoat velvoitteet, jotka meille tulisivat, olisivat todennäköisesti eräitä asetusten viimeistelyyn ja ohjelmoinnin käynnistämiseen liittyviä tehtäviä.

Jos ratkaisu jää Saksan puheenjohtajakaudella tekemättä, niin sen poliittinen läpivienti jää meille. Tällöin todennäköisesti on tapahtunut niin, että ratkaisupaketti, joka keväällä on tehty, ei ole mennyt läpi. Näin Suomen puheenjohtajakaudella aloitetaan neuvottelut tästä lähtökohdasta. Keväällä suoritettu työ muodostaa luonnollisesti jatkolle pohjan, josta neuvottelut aloitetaan. Työ tehdään YAN- ja COREPER-tasolla, ei enää virkamiesryhmissä. Samoin edellytettäneen pääministeri- ja ministeritason bilateraalista neuvottelua. Prosessi tulee olemaan poliittinen, ei tekninen. Toisaalta tekninen prosessikin joudutaan aloittamaan uudestaan artiklojen viimeistelyä varten.

Turha tässä on spekuloida, kuinka tulee käymään, koska se on kuitenkin ”suuremmassa käressä”. Meidän on syytä varautua molempiin vaihtoehtoihin, ei tässä muu auta.

*Risto Tienari
Suomen EU-edustusto*

Komission raportti omien varojen järjestelmästä

Raportti perustuu neuvoston päätökseen EY:n omien varojen järjestelmästä (31.10.1994), jonka mukaan komission on toimitettava vuoden 1999 loppuun mennessä raportti omien varojen järjestelmän toimivuudesta ja budjetin epätasapainoa korjaavista tuista Isolle-Britannialle. EU:n omat varat koostuvat jäsenmaiden arvonnalisäkertymästä, bruttokansantuloon pohjautuvista maksuista, perinteisimmistä omista varoista, kuten tulli- ja maatalousmaksuista ja sekalaisista tuloista.

Raportin ensimmäisessä osassa kuvataan nykyistä rahoitusjärjestelmää. Nykyistä järjestelmää on kritisoitu vajavuuksista, jotka liittyvät taloudelliseen itsenäisyyteen, kustannustehokkuuteen ja läpinäkyvyyteen. Toisessa ja keskeisimmässä osassa esitellään budjetoinnin tasapainotomuuksia korjaavia malleja. Nykyinen järjestelmä on johtanut budjetoinnin epätasapainoon, mikä nettomaksajamaisa Itävallassa, Hollannissa, Saksassa ja

Ruotsissa on nähty liian suureksi. Ainoastaan Ison-Britannian on katsottu hyötyvän nykysysteemistä. Toisaalta muutkin jäsenvaltiot ovat argumentoineet täyttävänsä ns. Fontainebleun sopimuksessa olevat korvausmekanismit, joita nyt sovelletaan vain Isoon-Britanniaan. Raportin liiteosa koostuu ennen julkaisemattomasta materiaalista jäsenmaiden maksuista ja saamista palautuksista.

Budjetin epätasapainoa korjaaviksi malleiksi on komissio esittänyt seuraavat kolme mallia. Ne tarjoavat lähtökohdan jäsenmaittaisille jatkoneuvotteluille.

1. **Paluu selkeään järjestelmään eli Ison-Britannian palautusjärjestelmän poistaminen** rahoitusjärjestelmää yksinkertaistamalla, osittain tai kokonaan BKTL-osuuksia suosivalla tavalla. Palautusjärjestelmän poistaminen vähentäisi kaikkien muiden jäsenmaiden taakkaa.

2. **Maatalouden suorien tukien yhteisrahoitus** eli EU korvaisi suorista viljelijäituista 75 %, jolloin kansallinen tason vastattavaksi jäisi 25 %. Malli keventäisi mm. Saksan, Hollannin ja Itävallan taakkaa. Suomen budjettiaseeman kannalta muutos olisi raportin laskelmien mukaan suurinpiirtein neutraali. Yhteisrahoituksen kansallinen osuus olisi pakollinen eikä jäsenmaiden harkinnan varassa.

3. **Yleinen korjausmekanismi.** Järjestely on tarkoitettu kaikille jäsenvaltioille ja siinä mm. otetaan huomioon jäsenvaltioiden maksukapasiteetti ja korjataan huomattavimmat budjetin epätasapainotomuuksia. Mekanismit parantaisivat erityisesti Saksan, mutta myös muidenkin em. nettomaksajamaiden asemaa ja lisäisivät muiden osuutta maksuista.

Yksityiskohtaisempi keskustelu asiasta käydään ECOFIN-neuvostossa 23.11., jolloin pyritään tarkempaan analyysiin ja johtopäätöksiin.

Omien varojen raportti on haettavissa myös internetistä osoitteella:

<http://europa.eu.int/comm/dg19/en/agenda2000/ownresources/index.htm#download>.

Tiina Pesonen

Uusien tavoiteohjelmien laadinta käynnistyy alueellisena yhteistyönä

Maakuntien liitot ovat käynnistämässä EU:n rakennerahastojen ohjelmien laadinnan uutta ohjelmakautta 2000–2006 varten. Nämä ohjelmaesitykset tehdään alueiden yhteistyönä. Maakuntien liittojen tehtävänä on organisoida työ niin, että kaikki alueelliset osapuolet voivat vaikuttaa ohjelmien sisältöön.

Ohjelmaesitysten laadinta aloitetaan jo nyt, vaikka rakennerahastouudistuksen yksityiskohdat ovat vielä ratkaisematta. Varhaisella aloittamisella halutaan varmistaa, että keskusteluun alueiden kehittämisestä ja tulevan ohjelmakauden painotuksista on riittävästi aikaa. Nykyiset ohjelmathan laadittiin kovalla kiireellä ja se johti arvosteluun alueiden vähäisistä vaikutusmahdollisuuksista.

Tavoitteena on edistää useampaa maakuntaa koskevien yhteisten alueellisten strategioiden syntymistä. Tämän vuoksi ohjelmaesitykset tehdään maakuntien yhteistoiminta-alueittain. Ns. 2+2 -mallin mukaisesti laaditaan kaksi alueellista ohjelmaesitystä kummallekin ohjelmalle. Näin 1-tavoitetta varten tehdään ohjelmaesitys Itä-Suomen maakuntien yhteistyönä ja toisen esityksen tekoon osallis-

tuvat muut nykyisen tavoite 6 -ohjelman alueeseen kuuluvat maakunnat. Tavoite 2 -ohjelmaesityksistä toinen laaditaan Länsi-Suomeen ja toinen Etelä-Suomeen.

Valmistelun ensimmäinen vaihe päättyi helmikuun lopussa 1999. Siihen mennessä maakuntien tehtävänä on kuvata yhteistoiminta-alueen kehityksen nykytila, arvioida toteutettujen toimenpiteiden vaikutuksia, määritellä kehittämistarpeet ja esittää ne strategiset valinnat, joiden perusteella tulevan rakennerahastokauden toimenpiteiden käyttöä painotetaan.

Maakuntien aluekehittämisohjelmat ovat olennainen aineisto ensimmäisen vaiheen työlle. Niiden pohjalta on mahdollista yhteistyössä keskustellen muodostaa yhteistoiminta-alueittainen kuvaus kehittämistarpeista ja strategioista. Nämä alueelliset näkökulmat tulee yhteissovittaa niihin teemoihin, joita Euroopan unionin komissio on viimeaikaisessa valmistelutyössään korostanut. Näitä ovat etenkin uudet tavat edistää työllisyyttä ja uusien työpaikkojen syntymistä sekä käyttää hyväksi muuttuvan teknologian mahdollisuuksia kehityksen vauhdittamiseksi. Olennaisia teemoja ovat myös

maaseudun ja kaupunkien välisen vuoro-vaikutuksen edistäminen, kaupunkien kehittämistarpeet ja maaseudun erityistarpeet.

Kestävän kehityksen ja tasa-arvon edistämisen näkökulmat tulee ottaa huomioon ohjelmien valmistelussa alusta lähtien. Ympäristöministeriö on yhteistyössä muiden ministeriöiden, Suomen ympäristökeskuksen, alueellisten ympäristökeskusten ja maakuntien liittojen kanssa parantanut menetelmiä, joiden avulla kestävän kehityksen ajatus voidaan sisällyttää ohjelmiin.

Maakuntien liittojen rooli ohjelmaesitysten teon organisoimisessa on keskeinen. Niiden tehtävänä on huolehtia sekä maakuntien välisen yhteistyön sujumisesta että TE-keskusten, muiden valtion aluehallintoviranomaisten ja eri sidosryhmien kyttemisestä ohjelmien valmisteluun.

Sisäasiainministeriö asettaa työryhmän tukemaan ja seuraamaan ohjelmaesitysten valmistelua. Työryhmään tulee edustajat eri yhteistoiminta-alueilta, keskeisistä ministeriöistä ja Kuntaliitosta.

Pekka Urjanheimo

Kauden 2000–2006 tavoite 2 -ohjelma ja INTERREG-yhteisöaloiteohjelma

– Seminaari Vaasassa 1.–2.10.1998

Sisäasiainministeriö järjesti yhdessä Pohjanmaan liiton ja Euroopan komission kanssa kaksipäiväisen seminaarin, jonka tarkoituksena oli avata keskustelu tulevan ohjelmakauden tavoite 2 -ohjelmasta ja INTERREG-yhteisöaloitteesta. Seminaari sai hyvän vastaanoton, molempina päivinä kuulijoita oli noin 150.

Tavoite 2 -ohjelma

Seminaarissa arvioitiin nykyisen ohjelmakauden tuloksia ja keskusteltiin seuraavan ohjelmakauden valmistelusta. Euroopan komission edustaja (**Robert Shotton** DG XVI) korosti puheenvuorossaan erityisesti päätöksenteko-, budjetointi- ja seurantajärjestelmien kehittämisen tarvetta. Ohjelmien sisällön osalta komissio painotti yritysten toimintaympäristöä koskevien tukien kehittämistä suorien yritystukien sijasta. Shotton korosti, että kausi 2000–2006 voi jäädä viimeiseksi rakennerahastokaudeksi unionin rikkaissa maissa.

Alueet suhtautuivat myönteisesti ohjelmien toteutusprosessiin: yhteistyö alueiden sisällä ja niiden välillä on lisääntynyt ja syventynyt, hankkeiden vaikuttavuus on ollut hyvä ja maakuntien yhteistyöryhmät ovat päässeet vaikuttamaan ohjelmien toteutukseen. Alueiden välillä on kuitenkin huomattavia eroja. Suurimpia ongelmia alueiden näkökulmasta ovat mm. monimutkainen budjetointijärjestelmä, yritystukijärjestelmän yksipuolisuus (ongelmat lainarahoituksen käyttämises-

sä) ja seurantajärjestelmän toimimattomuus.

Uusien alueellisten tavoiteohjelmien laatimisessa on päästy liikkeelle. Sisäasiainministeriö on lähettänyt maakunnille kirjeen, jossa esitetään neljän suuraluekohtaisen ohjelman laatimista. Tavoite 1 -ohjelmat laaditaan Pohjois-Suomeen ja Itä-Suomeen ja tavoite 2 -ohjelmat Länsi-Suomeen ja Etelä-Suomeen. Osa uusien ohjelmien varoista (esim. 1/3) pyritään varaamaan laajoihin, maakuntien välisiin yhteishankkeisiin. Kaikki nykyiset rakennerahastot osallistuvat ohjelmien laatimiseen, sillä ne joko valitaan uusiksi tukialueiksi tai niistä tulee siirtymätukialueita. Alueille annetaan aikaa helmikuun 1999 loppuun asti laatia ohjelmaluonnokset. Alueitasolla päävastuu ohjelman laatimisesta kuuluu maakuntien liitoille. TE-keskukset osallistuvat ohjelman laadintaan. Ohjelmaluonnokset tulee laatia helmikuun loppuun mennessä

”INTERREG III” -ohjelma

Seminaarin toisena päivänä keskusteltiin INTERREG-ohjelman saavutuksista tähän asti ja tavoitteista tulevalla kaudella. Puheenjohtajana toiminut aluekehitysohjelmatyöryhmän Antti Uusi-Hakala avasi toisen päivän toteamalla, että ohjelmien toteuttaminen on Suomessa edennyt suunnitelmien mukaan huolimatta ohjelmien myöhäisestä liikkeellelähdestä. Tällä hetkellä jo noin 75 % varoista on sidottu.

Frank Rawlinson ja Maud Skäringer

komission DG XVI:sta esittävät INTERREGin uudistamisen pääkohtia ja näkemyksiään tämän kauden toteutuksesta.

Rawlinsonin mukaan INTERREG-ohjelma on onnistunut tavoitteissaan ja tulee jatkumaan seuraavalla ohjelmakaudella. Tällä hetkellä niin komissiossa kuin kansallisestikin keskustellaan sen uudistamisesta ja seuraavan kauden suuntaviivat tullaan julkaisemaan ensi vuoden alussa. Ensi kaudella yhteisöaloitteisiin ollaan varaamassa kaikkiaan 5 % koko rakennerahastovaroiden budjetista. Tästä on INTERREGin osuudeksi esitetty 2 % (tällä kaudella 1,5 %). Rahallisesti tämä merkitsisi kokonaissumman kasvua 3,5 miljardista ecusta 5–6 miljardiin ecuun.

Kuluvan kauden ongelmista suurin on ehkä ollut TACIS/PHARE -ohjelmien ja INTERREG-ohjelman yhteensovittamisvaikeudet. Yhteistyön tehostamista ja ohjelmien yhdenmukaistamista tarvitaan tulevalla kaudella.

Maud Skäringer totesi alueiden oppineen paljon kuluvalta kaudelta. Tulevaa rakennerahastokautta ajatellen hän nosti esiin kaksi tärkeää tekijää: sateenvarjohankkeiden luominen ja yksityisen sektorin osallistumisen lisääminen. Ns. sateenvarjohankkeiden tarkoituksena on luoda ohjelmalle strateginen päämäärä ja imago.

Lisätietoja seminaarista sisäasiainministeriössä:

- Katri Lehtonen (tavoite 2)
- Petri Haapalainen (INTERREG)

Tavoiteohjelmat

Tavoite 5b -ohjelma

Valmistelut tavoite 5b -ohjelman seitsemänten seurantakokoukseen joulukuussa Seinäjoella ovat täydessä käynnissä. Päälinjoissa asioina ovat vuosien 1998–99 indeksointivaroiden käyttö ja 5b-ohjelman muutostarpeet alueilla.

Indeksointivaroiden käyttöperiaatteet ovat parhaillaan seurantakomitean kirjallisessa käsittelyssä, joka päättyy 23. lokakuuta. Ensimmäisellä vuosien 1996–97 indeksointivaroiden hakukierroksella pääperiaatteena oli laajojen ja näkyvien alhaalta ylöspäin koottujen alueiden välis-

ten yhteistoimintahankkeiden aikaansaaminen. Tällä kierroksella tullaan edellisen lisäksi tukemaan omaehtoisuutta korostavia hankkeita maakunnissa. Uutena piirteenä on myös indeksointivaroiden käyttäminen Kera Oyj:n pien- ja naisyrityslainojen osarahoitukseen ja ohjelman päättämisestä aiheutuviin lisäkustannuksiin. Pikaselvitys alueiden tarpeista ja valmiudesta omarahoitusosuuden kattamiseen tehtiin ennen kirjallisen menettelyn käynnistämistä. Selvitys osoitti, että arvioidut tarpeet indeksointivaroiden käyttöön

ovat suuret ja ylittävät käytettävissä olevat indeksointivarat (noin 50 milj. mk EU-osuus ja noin 70 milj. mk kansallinen julkinen rahoitusosuus). Indeksointihankkeet hyväksytään seurantakomiteassa.

Maakuntien liitot selvittävät parhaillaan alueidensa ohjelmanmuutostarpeita. Edellisessä seurantakomitean kokouksessa kesällä tehtiin joukko toimintakokonaisuuksien yhdistämisistä ja aluekehitysrahaston sisäisiä rahoitusmuutoksia, muttei rahastonvälisiä muutoksia. Mahdolliset toimintalinjat tai rahastokohtaiset muutosesitykset, jotka koskevat alueiden ohjelmakäytön jäljellä olevia varoja, käsitellään valmistelun jälkeen seurantakomiteassa.

Leif Ehrstén

Yhteisöaloitteet ja pilotit

Itämeren INTERREG II C -ohjelman toinen hakukierros päättynyt

Kuten jo aikaisemmin on tiedotettu, ohjelman haku on jatkuva, mutta jaksotuu päätöskokousten mukaan. Ensimmäinen deadline oli 1.5.1998, johon mennessä saatiin 36 hakemusta. Kokouksessaan 25.–26.6.1998 Rostockissa ohjelman ohjauskomitea hyväksyi yhteensä 16 hanketta, joko suoraan tai ehdollisesti. Ehdollisesti hyväksytyt hankkeet hyväksyttiin syyskuun alussa. Ensimmäisellä hakukierroksella sidottiin yhteensä 9,4 miljoonaa ecua (n. 56 milj. mk) EU-rahaa, eli noin 38 % ohjelman koko EU-rahoituksesta. Luettelo ja kuvaukset hyväksytyistä hankkeista löytyy ohjelman kotisivuilta:

<http://www.spatial.baltic.net>

Ohjelman varainhallintoviranomainen (Investitionsbank Schleswig-Holstein) ja sihteeristö järjestivät 15.9. Kielissä seminaarin kaikkien 16 hyväksytyn hankkeen päähakijoiden edustajille. Seminaarissa käsiteltiin mm. pankin ja päähakijan välillä solmittavan tukisopimuksen mallia (Subsidy Contract) sekä seuranta- ja mak-

satusmenettelyjä. Eräitä tuolloin vielä auki olleita asioita on selvitetty jäsenmaiden välisessä asiantuntijaryhmässä syys-lokakuun aikana ja niistä on nyt päästy yhteisymmärrykseen. Sopimukset on tarkoitettu saada sovittua mahdollisimman pian, jotta hankkeiden toteuttaminen voi alkaa.

Ohjelman toinen hakukierros päättyi 1.10.1998 ja siihen mennessä saatiin yhteensä 41 hakemusta. Päähakijan sijaintimaan mukaan jaoteltuna nämä jakautuivat seuraavasti: 13 ruotsalaista, 11 suomalaista, 10 saksalaista ja 7 tanskalaista. Suomen kannalta voidaan lisäksi todeta, että ainakin muutamassa ruotsalaisvetoisessa hankkeessa suomalainen intressi ja panos on keskeinen. Kaiken kaikkiaan suomalaisten toimijoiden panos näyttää siten säilyneen vahvana myös toisella hakukierroksella.

Toisen hakukierroksen hankkeista 12 on sellaista, joiden hakemukset oli jätetty jo ensimmäisellä kierroksella, mutta joita ei silloin hyväksytty. Yhteensä toi-

sen hakukierroksen hankkeet hakevat EU-rahoitusta n. 19,7 miljoonaa ecua, mikä ylittää jäljellä olevan EU-potin (14,3 milj. ecua) runsaalla 5 miljoonalla eculla.

Sihteeristön asettama arviointitiimi saanee hankkeiden arviointityön valmiiksi marraskuun toisella viikolla, jonka jälkeen aineisto toimitetaan ohjauskomitean jäsenille. Suomen kansallinen neuvonantava työryhmä keskustelee hankkeista ja sihteeristön esityksestä 27.11.1998. Hakemuksista päätetään ohjauskomitean kokouksessa 2.–3.12.1998 Kielissä. Ohjelman seurantakomitea pitää kokouksen 4.12.1998 samassa paikassa.

Näillä näkymin järjestetään vielä yksi hakukierros ensi vuoden puolella. Siitä päätetään kuitenkin vasta em. kokouksissa.

Ohjelman väliarvioinnista ja siihen liittyvästä seurantajärjestelmän kehittämisestä järjestetään myöhemmin syksyllä tarjouskilpailu.

Harry Ekestam

Pohjoisen Periferian Artikla 10 -ohjelman toisen hakukierroksen hankkeista päätettiin

Ohjelman toinen hakukierros päättyi 31.7.1998, johon mennessä saatiin 18 hakemusta, eli kolminkertainen määrä edelliseen kierrokseen verrattuna. Hakemukset painoutuivat yritystoiminnan kehittämistä ja resurssien hyödyntämistä sekä uuden tiedon levittämistä ja tutkimustyötä koskeviin osioihin, kun taas palvelujen kehittämistä koskevaan osioon saatiin hyvin vähän hakemuksia.

Ohjelman hallintomallin mukaan neljän ohjelmaan osallistuvan maan kansalliset neuvonantavat ryhmät (NRAG) käsittelevät ensin hankkeita ja antavat niistä lausuntonsa, jonka jälkeen sihteeristö valmistelee esitykset yhteistä seuranta- ja hallintokomiteaa (PMC) varten. Suomen NRAG käsittelee hakemuksia 21.9.1998 ja antoi puoltavan lausunnon viidestä hankkeesta.

Ohjelman seuranta- ja hallintokomitea käsittelee hankkeita kokouksessaan Oulussa 8.–9.10.1998. Hakijoista kolme oli peruuttanut hakemuksensa, joten arvioinnin kohteena oli 15 hanketta. Niistä hyväksyttiin viisi hanketta, hylättiin viisi hanketta ja viiden osalta kehoitettiin hakijoi-

ta jättämään uusi hakemus.

Hyväksytyistä hankkeista yksi hyväksyttiin suoraan ja neljä ehdollisesti. Kahdessa päähakija oli Suomesta, kahdessa Skotlannista ja yhdessä Norjasta. Neljäs hankkeessa oli kumppaneita kaikista maista ja yhdessä kolmesta maasta. Tietoja hyväksytyistä hankkeista tullaan lähettämään ohjelman kotisivuille:

www.scotnordic.com/northernperiphery

Edellä mainituilla päätöksillä sidottiin n. 13 % ohjelman EU-rahoituksesta. Ensimmäisellä ja toisella kierroksella on yhteensä valittu rahoitettavaksi kahdeksan hanketta ja sidottu noin viidesosa ohjelman EU-rahoituksesta.

Kokouksessa päätettiin järjestää seminaari Ruotsissa (Tukholmassa tai Östersundissa) 14.–15.12.1998 hyvien hakemusten lisäämiseksi. Seminaari keskittyy erityisesti palvelujen kehittämistä sekä uuden tiedon levittämistä ja tutkimustyötä koskeviin osioihin. Seminaariin tullaan kutsumaan ensi sijassa sellaisia tahoja, jotka ovat olleet yhteydessä sihteeristöön tai ovat muissa yhteyksissä esittäneet han-

keideoita. Erikseen kutsutaan eräiden toisella hakukierroksella jätettyjen tutkimushankkeiden edustajia, tarkoituksena muokata niiden pohjalta nopeasti eteenpäin vietäviä hankkeita. Seminaaria valmistelle erillinen työryhmä.

Kokouksessa keskusteltiin alustavasti myös mahdollisesta harjoittelijavaihtohankkeesta sekä tarpeesta käynnistää hankkeen tukemaan ohjelma-alueen pidemmän aikavälin kehittämissiisiä tai -strategiaa. Jälkimmäinen pohjustaisi mahdollisen uuden ohjelman valmistelua. Näihin asioihin palataan uudestaan.

Kokouksessa päätettiin siirtää kolmannen hakukierroksen deadlinea viikolla, ja se on nyt 23.12.1998. Siihen mennessä jätetyistä hakemuksista on tarkoitettu päättää seuranta- ja hallintokomitean kokouksessa 22.2.1999 Östersundissa, Ruotsissa. Sihteeristön arvion mukaan hakemusten määrä tulee kasvamaan huomattavasti edellisiin kierroksiin verrattuna, saattaen nousta noin kolmeen kymmeneen.

SME-yhteisöaloiteohjelmassa rahoitusta jäljellä

SME-yhteisöaloiteohjelmassa on vielä rahoitusta jäljellä ohjelman valintakriteerit täyttävillä hankkeilla. Kesäkuun 1998 lopussa rahoituspäätöksillä oli sidottu EU-rahoitusta yhteensä lähes kolmasosa (n. 18 milj. mk) koko ohjelmakaudelle varatusta rahoituksesta. Kun otetaan huomioon myös päätöksiin sisältyvät varaukset, saadaan sitomisasteeksi lähes 50 %.

Ohjelman hyväksytyistä hankkeista suuri osa on sellaisia, joihin osallistuu pk-yrityksiä kaikilta EU-tavoitealueilta. Jatkossa uusia hankkeita pyritään kannustamaan erityisesti tavoite 6 -alueilta, sillä

koko ohjelman EU-rahoituksesta lähes puolet tulisi kohdentua näille alueille. Tällä hetkellä tavoite 6 -alueiden osuus ohjelmassa sidotusta EU-rahoituksesta on noin 40 %.

Eniten rahoitusta on jäljellä ohjelman toimenpidekokonaisuuksissa 1.1 ja 2.2, jotka käsittelevät yrityshautomotoiminnan tehostamista ja sisämarkkinasäädöksiin liittyvien teknisten palvelujen saatavuuden parantamista pk-yrityksille. Yrityshautomotoiminnan osalta SME-ohjelmassa keskitytään jo olemassa olevien hautomoiden toiminnan kehittämiseen esimerkiksi kehittämällä yhteistyötä hau-

tomon ja oppilaitosten sekä tutkimuslaitosten välillä kansallisesti ja kansainvälisesti. Toimenpidekokonaisuudessa 2.2 tukea voidaan myöntää mm. sellaisten testaus- ja muiden palvelujen kehittämiseen, joiden avulla pk-yritykset voivat osoittaa tuotteidensa täyttävän niitä koskevat direktiivit ja standardit.

SME-ohjelman seurantakomitea kokoontuu joulukuussa 1998. Tuolloin ovat asialistalla mm. SME-ohjelman väliarviointiraportin hyväksyminen sekä ohjelman indeksointivarojen käytöstä päättäminen.

Lisätietoja SME-ohjelmasta ja SME-ohjelmaan hakemisesta saa työvoima- ja elinkeinokeskusten yritysosastoilta sekä internetistä osoitteesta:

www.vn.fi/ktm/1/sme

Leena Jokinen
KTM

LEADER II -yhteisöaloitteen eteneminen

LEADER II -yhteisöaloitteen toimenpidekokonaisuus B eli hankkeiden rahoitus ja toimeenpano LEADER-ryhmien toiminta-alueilla on jatkunut aktiivisena. Lokakuun 1998 alussa hyväksytyjä hankkeita oli jo lähes 1400. Alatoimenpiteistä eniten hankkeita on B4:ssä, joka sisältää pienyritykset, käsityöammattilaisuuden ja paikalliset palvelut, B6:ssa (ympäristön ja elinolosuhteiden säilyttäminen ja kehittäminen) sekä B3:ssa eli maaseutumatkailussa. Toimenpidekokonaisuus A eli tai-

tojen hankkiminen, josta kaikki Suomen LEADER-ryhmät aloittivat ohjelman toteuttamisen, on käytännössä päättynyt syksyn 1998 aikana.

Lokakuun 1998 alussa LEADER-ryhmien vuosien 1997–1999 varoista oli sidottu noin puolet. Käytännössä ohjelmakausi olikin tällöin puolivälissä, koska hanketoiminta päästiin aloittamaan vasta kesäkuun 1997 lopussa. Ainoastaan ESR-varojen käyttö on ollut jonkin verran jäljessä EMOTR:n ja EAKR:n varojen sitomistilanteesta, mutta erot ovat tasoittuneet koko ajan. Muutenkin näyttää siltä, että LEADER-yhteisöaloitteen hanketoiminta on pikemminkin kiihtymässä kuin hidastumassa ja vuonna 1999 monelle paikalliselle toimintaryhmälle saattaa tulla ongelmia varojen riittävydessä. Vuoden 1999 varoja jaettaessa tullaan kiinnittämään huomiota pääasiassa LEADER-ryhmän tähänastisen toiminnan laatuun ja tuloksiin.

Myös toimenpidekokonaisuus C eli kansainvälinen yhteistyö on käynnistynyt hyvin Suomen osalta. Tällä hetkellä kymmenen kansainvälistä yhteishanketta, joissa on mukana yksi tai kaksi suomalaista LEADER-ryhmää, on hakenut kansainvälisestä LEADER-verkostosta A.E.I.D.L:stä avustusta hankkeen suunnittelu- ja esiselvitysvaiheeseen. Näiden kehittämissä olemien kansainvälisten hankkeiden teemoja ovat mm. koulutus, maaseutumatkailu, tuotteiden yhteismarkkinointi ja tietotekniikan hyödyntäminen. Muita kansainvälisiä yhteishankkeita on näiden lisäksi tulossa.

LEADERin tyyppinen toimintaryhmiin perustuva maaseudun kehittäminen on havaittu Suomessa kaiken kaikkiaan onnistuneeksi, tuloksekkaaksi ja suomalaiselle maaseudulle sopivaksi toimintatavaksi ja siksi sen jatkumista vuoden 1999 jälkeen pidetään tärkeänä. Koska

toiminta lähtee ruohonjuuritasolta, maaseudun asukkaat ovat kokeneet sen omakseen ja toimintaryhmät ovat saaneet rahoituksen piiriin mm. paljon pieniä yrityshankkeita, jotka eivät muuten löytäisi mitään rahoituskanavaa.

LEADER II -yhteisöaloitteen ohella Suomessa toimii jo kokonaan kansallisin varoin rahoitettu POMO (Paikallisen Omaehtoisuuden MaaseutuOhjelma), jossa samoin kuin LEADERissä paikallista toimijoista koostuva toimintaryhmä laatii ja toteuttaa kehittämissuunnitelman alueellaan. POMOn avulla on jo tällä ohjelmakaudella voitu laajentaa LEADERin toimintatapaa laajemmalle alueelle kuin mitä pelkkä LEADER-rahoitus olisi mahdollistanut. Tällä hetkellä LEADER- ja POMO-ryhmien toiminta-alueet kattavat noin kaksi kolmannesta Suomen maaseudusta. POMO-ryhmiä on Suomessa 26. Tällä hetkellä POMOssa on hyväksytyjä toimenpiteitä (hankkeita) lähes 900.

Toisin kuin tällä rakennerahastokaudella, ei maaseudun kehittämissuhteisöaloite näillä näkymin tule seuraavalla rakennerahastokaudella olemaan sidottu tavoiteohjelma-alueisiin, vaan sitä voidaan soveltaa kaikkialla Suomessa. Näin ollen toimintaryhmiä kannattaa nyt perustaa myös niille alueille, joilla niitä ei vielä ole, jolloin myös uudet ryhmät ovat toimintavalmiita seuraavan kauden LEADER-rahoitusta haettaessa. Maaseutupoliittikan yhteistyöryhmä on perustanut syyskuussa 1998 ns. tukityhmän, joka avustaa ja neuvoo uusia ryhmiä toimintaryhmän perustamisessa ja vanhoja ryhmiä mahdollisissa toiminta-alueen uudelleenjärjestelyissä. Tarkoitus on, että vuoden loppuun mennessä toimintaryhmiä olisi perustettu kaikkialle Suomeen.

Leena Anttila
MMM

Ohjelmaa koskevaa tiedotusaineistoa sekä hakulomakkeet ja täyttöohjeet ym. löytyvät ohjelman kotisivulta. Ohjelmatietoa/esitteitä saa myös ohjelman pääsihteeristöstä Oulusta

• **Mika Rantakokko;**
puh.: 08-321 4080;
sähköposti:
mika.rantakokko@ppl.reg.fi;
fax: 08-321 4055

ja Suomen neuvoa-antavan työryhmän sihteeristöstä Lapin liitosta

• **Jouko Jama;**
puh.: 016-330 1231;
sähköposti:
jouko.jama@lapponia.reg.fi;
fax: 016-346 658.

Ohjelmaa esiteltiin Manchesterin ESDP-seminaarissa 17.–18.9.1998 (ks. erillinen artikkeli, s. 8). Samassa yhteydessä ohjelman seuranta- ja hallintokomitea piti välikokouksen, jossa käsiteltiin mm. ensimmäisen kierroksen hankkeiden käynnistymistä sekä toisen hakukierroksen tuloksia ja mahdollisesti tarvittavia tiedotus/aktivointitoimenpiteitä.

Harry Ekeström

Komiteat/Kokoukset

URBAN-yhteisöaloitekokous Wienissä

Wienin kaupunki järjesti yhdessä EU:n komission kanssa Wienissä URBAN-yhteisöaloite -ohjelmia koskevan kaksipäiväisen kokouksen 1.–2.10. Kokoukseen liittyi myös tutustuminen Grazin URBAN-projektiin.

Komission edustaja **Marcello Roma** kertoi ohjelmista yleensä. EU-jäsenmais-
sa on yli 120 URBAN-projektia, jotka saavat keskimäärin noin 43 %:n EU-rahoituksen. Näistä projekteista yli puolet sijaitsee tavoite 1 -alueilla, runsas neljäsosa tavoite 2 -alueilla ja loput tavoite 6 tai valkoisilla alueilla. Suurin osa URBAN-projekteista kohdistuu yhteen alueeseen, jonka keskikoko on 5,8 km² ja jossa on 27 000 asukasta. Kaikkiaan projekteilla vaikutetaan yli 3 miljoonan ihmisen elinoloihin. Noin puolet projekteista kohdistuu kaupunkikeskustoihin ja runsas neljäsosa asuinalueisiin.

URBAN-tukea saavat eniten Espanja, Ranska, Italia, Saksa ja Iso-Britannia –

tässä järjestyksessä. Suomen projektien saama taloudellinen tuki on jäsenmaiden pienimpiä.

Roma kertoi URBANin tapaisiin projekteihin kohdistuvan laajan kiinnostuksen myös vuoden 2000 jälkeen. Sosioekonomista koheesiota pidetään Euroopassa tärkeänä ja näillä projekteilla on voitu lisätä solidaarisuutta kaupungeissa. URBAN-projektit ovat antaneet mahdollisuuden testata uusia lähestymistapoja. Roma sanoi myös, että vaikka komissio asettaa tietyt rajat tuleville tavoite 2:een sisältyville ongelma-alueille, ohjeiden sanamuotoa ei tule ottaa liian kirjaimellisesti.

Markus Seidl vastaa komissiossa Itävallan ohjelmasta ja hän kertoi kaupunkikysymyksillä olevan komissiossa kasvavan merkityksen. Melko sektoraalisten EU-politiikkojen koordinointi on välttämätöntä. Nämä eri politiikat samoin kuin eri aluetasot kohtaavat keskuksissa, jossa

niitä tulee sopeuttaa toisiinsa.

Jäsenmaat keskittyivät pääasiassa selostamaan omia projektejaan. Syvempää keskustelua projektien evaluointi- tai muista tuloksista ei vielä tässä kokouksessa käyty. Sen aika tulee myöhemmin. URBAN-projektien mahdollisuuksiin saada aikaan pysyviä sosiaalisia, taloudellisia ja fyysisiä parannuksia kaupunkien ongelma-alueilla oltiin yleisesti tyytyväisiä.

Mur-joen varrella sijaitsevassa historiallisessa ja hyvinvoivassa Grazissa kunnostetaan URBAN-varoilla mm. puistoa, ränsistyneitä vuokra-asuntokortteleita, vanha keskustassa oleva kylpylärakennus ja kortteli, jossa sijaitsee vanhusten asuntoja, palvelukeskus sekä sairaala. Projektialueella asuu 11 000 asukasta. EU-vierailu oli mahdollisuus osallistua projektiin kuuluvan uuden kävelysillan avajaisiin.

Ulla Blomberg

Tieto ja osaaminen tuotannontekijänä

– ESDP-seminaari Manchesterissa

Euroopan komissio ja Iso-Britannia järjestivät yhdessä Manchesterissa 17.–18.9. seminaarin, jonka teemana oli tieto ja osaaminen tuotannontekijänä (Knowledge as Development Factor). Manchesterin seminaari oli järjestyksessään neljäs ESDP (European Spatial Development Perspective) -seminaari, joita järjestetään yhteensä seitsemän ennen Brysselissä helmikuussa 1999 pidettävää laajempaa Foorumia. Seminaarin tavoitteena oli aikaansaada keskustelua aluekehityksen ja teknologipolitiikan asiantuntijoiden välillä sekä rakentavan kritiikin avulla myös mahdollista yhteistä näkemystä komission ja jäsenmaiden välille. Toisena seminaaripäivänä aiheena olivat INTERREG II C -ohjelma ”Atlantic Area” ja Artikla 10 mukainen pilottiprojekti ”Northern Periphery”.

Talouselämä on muuttumassa yhä tietointensivisemmäksi ja innovaatiopolitiikalla on yhä keskeisempi merkitys jäsenmaiden ja alueiden kilpailukyyn luomisessa – Noordwijkin ministerikokouksessaan osaaminen nostettiin Euroopan kilpailukykytekijänä jopa perinteisen infrastruktuurin edelle. Seminaarin taustalla oli ajatus siitä, että alueiden välillä on eroja mahdollisuuksissa ja kyvyissä hyödyntää uusinta tietoa ja osaamista, mikä ajan mittaan voi kasvattaa alueellisia eroja entisestään. Siten myös syrjäisimmät alueet

tarvitsevat tehokkaita innovaatiojärjestelmiä osaamisen hyödyntämiseen ja inhimillisten voimavarojen kehittämiseen. Ruotsin ja Suomen elektroniikkateollisuuden menestystä pidettiin myönteisenä esimerkkinä siitä, että teknologipolitiikka voi onnistua myös Euroopan ydinalueiden ulkopuolella. Näitä tiedon ja osaamisen saavutettavuuden eroja voidaan parantaa luonnollisesti informaatioteknologian keinoin, mutta se ei riitä, vaan tarvitaan myös verkosto- ja klusteripohjaisia yhteistoimintaa innovaatiojärjestelmän kehittämiseksi. Menestyvän alueen ei välttämättä tarvitse olla myöskään huipputeknologiaan suuntautunut, joten tässä mielessä alueiden ei tarvitse olla oman historiansa vankeja. Osaamisen edistämisen tulee perustua alueiden omiin vahvuuksiin, mikä johtaa eri tyyppisillä alueilla erilaisiin keinoihin. Tältä osin seminaari oli turhan teoreettinen, sillä useat alustajat ja kuulijat olisivat mielellään kuulleet juuri esimerkkejä eri maiden parhaista käytännöistä.

Seminaarissa esiteltiin useita näkemyksiä eri tyyppisten innovaatiopolitiittisten välineiden epäonnistumisista. Ongelmana on nähty innovaatiopolitiikan kapealaisuus ja alueiden roolin huomiotta jättäminen usean eri jäsenmaan teknologipolitiikassa. Etenkin syrjäisimmillä seuduilla julkisia resursseja tulisi suurten ra-

kennusinvestointien (vrt. teknologiakeskukset) sijaan pikemminkin suunnata luomaan toimivia innovaatiojärjestelmiä. Joidenkin teknologiakeskusten epäonnistuminen on yksinkertaisesti johtunut siitä, että ne ovat olleet toiminnoiltaan liian pieniä ja irrallaan sijaintialueidensa yritysten osaamisesta. Pk-yritysten mukaan saaminen, synergian puute ja riittämätön erikoistuminen nostettiin myös ongelmaksi.

OECD:n johtaja **Pezzini** näki ylikansallisen alueuunnittelun (ESDP:n) roolin lähinnä keskustelun herättäjänä, välineenä sektorihallinnonalojen rajat ylittävän yhteistyön edistämiseksi, välineenä kannustaa alueellisia strategioita (ml. innovaatiostrategia) sekä välineenä koordinoita näitä alueellisia tavoitteita kansallisiin ja kansainvälisiin toimenpiteisiin. OECD:n selvityksissä on päädytty suosittelemaan useita eri keinoja alueellisen innovaatiopolitiikan parantamiseksi. Toimenpiteet liittyvät yritysten toimintaympäristön parantamiseen, inhimillisten voimavarojen kehittämiseen ja institutionaalisten puitteiden luomiseen. Institutionaalilla edellytyksillä tarkoitetaan alueen eri viranomaisten välistä yhteistyötä sekä julkisen hallinnon ja yritysten välistä yhteistyötä. Syrjäisimmillä seuduilla tulisi paran-

>>>

taa yritysten pääsyä tutkimus- ja koulutuskeskuksiin. Tätä yhteyttä ei tarvitse välttämättä hoitaa suoraan yrityksistä käsin, vaan yhteydet voidaan OECD:n arvioiden mukaan rakentaa myös pätevien välittäjien varaan.

Innovaatiopolitiikka on tärkeä ja ajankohtainen aluekehityksen ja alueellisen kehittämisen kannalta, sen sijaan ESDP keskustelufoorumina jäi ilmeisen epäselväksi myös useille paikalla olleille suomalaisille teknologiapolitiikan asiantuntijoille. Komission näkökulmasta ESDP-prosessi on väline, jolla voidaan koordinoita eri sektoripolitiikkoja niin komissiosta kuin myös komission ja jäsenmaiden välillä. ESDP-alueuunnitteluasiakirjalla voidaan tavoitteita uudelleensuunnata, jotta saavutetaan tasapainoisempi, kilpailukykyisempi ja kestävämpi Eurooppa (European territory). ESDP-luonnoksen painopisteenä onkin tasapainoinen ja monikeskinen kaupunkijärjestelmä ja uusi kaupunki-maaseutu -vuorovaikutus, alueiden yhdenvertaiset mahdollisuudet tiedon, osaamisen ja infrastruktuurin käyttöön sekä kestävä luonnon- ja kulttuuriympäristön hoito.

Alueuunnitteluprosessi voisi lisätä synergiaa niiden EU:n politiikkalohkojen välillä, joilla on selvä alueellinen vaikutus (vrt. esim. tutkimuksen ja kehittämisen viides puiteohjelma ja rakennerrahastot).

Suunnittelytyöllä voidaan komission mukaan parantaa myös rakennerrahastojen hankkeiden laatua ja tehokkuutta lisäämällä eri toimenpiteiden rajat ylittävää alueellista integrointia. Lisäksi komission intresseissä on INTERREG II C ja Artikla 10 -mukaisten pilottihankkeiden avulla valmistella uuden sukupolven yhteistyöohjelmaa toteutettavaksi EAKR:n tuella.

Northern Periphery – Pohjoinen Periferia

Pohjoinen Periferia -ohjelma on yksi niistä ylikansallista alueuunnittelua tukevista ohjelmista, joiden avulla testataan käytännössä ESDP-dokumentissa esitetyt linjaukset. Pohjoinen Periferia -ohjelmassa ovat mukana Suomen, Ruotsin, Norjan ja Skotlannin pohjoisosat. Ohjelman avulla kanavoidaan erilaisiin yhteistyöhankkeisiin 14 miljoonaa ecua, joista 5 miljoonaa ecua tulee Euroopan komisiolta, 1,67 miljoonaa ecua Norjalta ja loput erilaisista kansallisista julkisista ja yksityisistä rahoituslähteistä (lisätieto internetistä

<http://www.scotnordic.com/northernperiphery/>.

Manchesterin seminaarissa Pohjoista

Periferiaa koskevassa osiossa tulivat esille alueen erityispiirteet, kuten mm. harva yhdyskuntarakenne, toisaalta syrjäisyys (Keski-Eurooppa), toisaalta läheisyys (Luoteis-Venäjä), ainutlaatuinen luonto ja korkean tason osaaminen monilla aloilla.

Alueen tulevaisuuden kannalta keskeisenä tekijänä nähtiin monipuolisen yhteistyön tarjoamat mahdollisuudet. Käytännössä tämä tarkoittaa mm. best practises-tiedon vaihtoa, erilaisten verkostojen muodostamista ja alueen osaamiskeskusten tehostettua hyödyntämistä koko alueella. Pitkien etäisyyksien vuoksi yhteistyön kehittämisessä korostettiin informaatioteknologian hyödyntämisen tarvetta ja uudenlaisien, etäisyyksistä riippumattomien virtuaaliklusterien luomisen tärkeyttä. Tärkeänä tekijänä tuotiin esille alueen omien lähtökohtien huomiointi. Käytännössä tämä tarkoittaa esim. luonnonsuojelullisten ja aluekehitykseen liittyvien tekijöiden integroinnin tarvetta.

Pohjoinen Periferia -ohjelma on aloittanut toimintansa vuoden 1998 alussa ja myöntänyt tähän mennessä rahoitusta kahdeksalle hankkeelle, yhteensä 1 miljoonaa ecua. Ohjelman seuraava hakuaika päättyy 23.12.1998.

Mika Pikkarainen

Mika Rantakokko

Muuta

Eurooppalaista yhteistyötä etätyöasioissa

– Euroopan etätyöviikko 2.11.–9.11.1998

Euroopan yhteisö on jo koko 1990-luvun arvioinut ja edistänyt etätyötä osana alue- ja työllisyyspolitiikkaansa. Tietoliikennetekniikan soveltamisella nähdään olevan merkittävä rooli Euroopan alueiden kehittämisessä ja integroimisessa. Eurooppalaiset etätyösovellukset ovat levinneet myös yritystoiminnan ja hallinnon pariin. Viimeisimmissä tietoyhteiskuntaa käsittelevissä Euroopan yhteisön asiakirjoissa etätyö nähdään osana innovatiivista työn organisoimista.

Taloudellisen menestyksen ja hyvinvoinnin edellytyksenä on työn aiempaa parempi järjestäminen. Työn organisoimilla tieto- ja tietoliikennetekniikkaa hyödyntäen tavoitellaan: organisaatioiden aiempaa parempaa kykyä vastata liiketoimintaympäristön haasteisiin, inhimillisten kykyjen ja työelämän laadun tukemista sekä työllisyyden ja yhteiskunnan integraation lisääntymistä. Innovatiivinen työn organisoimista saa aiempaa painavamman merkityksen tutkimusta ja teknologista

kehitystyötä raamittavassa viidennessä puiteohjelmassa, jossa uudet työnteon tavat ja elektroninen kaupankäynti muodostavat yhden toiminnan avainalueista. Kehitystyössä tekniikkapainotusten rinnalle ovat nousemassa sosiaaliset, taloudelliset sekä psykologiset seikat.

Käytännössä eurooppalaajuinen yhteistyö on vilkasta etätyön kehittämisen ja tutkimuksen alueilla. Muiden muassa pääosasto XIII on ollut tukemassa monia aiheita käsitteleviä tapahtumia:

- Kesäkuussa -98 järjestettiin etätyötä, tiedon hallintoa ja elektronista kaupankäyntiä käsittelevä yhteistyöseminaari Berliinissä.

- Syyskuun alussa järjestettiin Suomessa, Turussa, tutkimuksellisuutta painottava seminaari ”Teleworking Environments”. Seminaari oli kolmas tapaaminen etätyöntekijöille edeltävien vuosien Lontoossa ja Amsterdamissa järjestettyjen seminaarien jatkoksi.

- Vuosittainen eurooppalainen etätyöseminaari, Telework -98, järjestettiin

>>>

Syksyn 1998 kokouksia ja seminaareja

- 12.–13.11. Rakennerrahasto-ohjelmien sulkemista käsittelevä seminaari
  - tiedustelut SM/aluekehitysosasto, *Tarja Arajärvi*, puh. 09-160 4512
  - Paikka: Helsinki, Hotelli Haagan auditorio
- 20.11. URBAN-yhteisöaloitteen seurantakomitean kokous Helsingissä
- 14.–15.12. Tavoite 2 -ohjelman seurantakomitean kokous Imatralla
  - H u o m ! Muuttunut aika

tänä vuonna Lissabonissa 23.–25. syyskuuta ja ensi vuonna on tapahtumapaikana Tanskan Aarhus.

• 30.11.–2.12. järjestetään Wienissä konferenssi Living and working in the information society, ITS-98

[<http://www.cordis.lu/ist98>]

• Lisäksi 2.11.–9.11.1998 vietetään neljännen kerran euroopanlaajuista etätyöviikkoa, jonka kuluessa järjestetään noin 200 tapahtumaa, joista muutamia myös Suomessa. (Lisätietoa tapahtumista lars.tollet@iki.fi)

Suurten tilaisuuksien lisäksi Euroopassa tapahtuu koko ajan kansainvälistä yhteistyötä etätyn tutkimuksen ja kehittämisen ruohonjuuritasolla. Käynnissä on erilaisia hankkeita, joiden toimintaan sisältyy oleellisesti yhteistyö eurooppalaisten partnerien kanssa. Esimerkiksi Diplomati-hankkeen tuotoksena ollaan perustamassa WISE-foorumia keskustelu- ja yhteistyöareenaksi eurooppalaisille etä-

työasioille.

[www.eto.org.uk/work/wise]

Eurooppalaisessa keskustelussa korostetaan, että etätö on tullut jäädäkseen, mutta toisaalta etätyn lopullista merkitystä ei tiedetä vielä. Usein oletetaan etätyn ennakoivan ja välittävän työssä tapahtuvaa muutosta niin, että tämän päivän etätö on tulevaisuuden työn kaltaista. Etätöä käsittelevälle tutkimukselle on yhä kysyntää sillä Euroopan maiden välillä on eroja etätyn kehityksen tasossa ja soveltamisen muodoissa, joihin vaikuttavat mm. lainsäädäntö ja työmarkkinajärjestelmä.

Pohjoismaissa kehittynyt tietoliikenneinfrastruktuuri sekä toimiva työmarkkinajärjestelmä ovat vaikuttaneet etätyn yleistymiseen. Vuoden 1999 etätöseminaarin järjestäminen Tanskassa luo myös mahdollisuuksia Pohjoismaisen linjan esiintuomiseen. Yleisesti Pohjoismaissa toteutetut etätösovellukset ovat olleet

niin organisaation kuin yksilönkin kehitystä tukevia ja ne linkittyvät kiinteästi laajempaan tietoyhteiskunnan kehitystrendiin. Suomessa etätyn kehittämistä on toteutettu Euroopan sosiaalirahaston tavoiteohjelmien kautta melko laajasti. Tällä hetkellä ESR-ohjelmien puitteissa on käynnissä noin 20 etätöohanketta.

Lisätietoja:

Etätyn teemaryhmä
[<http://www.uta.fi/telework>]

- Pj. Matti Sippola
puh. 09-160 4505 tai
matti.sippola@sm.intermin.fi
- Siht. Tiina Hanhike
tiina.hanhike@pt2.tempo.mol.fi
- Siht. Tarja Nupponen
tmtanu@uta.fi

Tiina Hanhike

POHJOISMAINEN YHTEISTYÖ JA ALUEPOLITIikka

Pohjoismaisia julkaisuja

Tämän otsikon alla on Alue-Integraattorissa tähän asti esitelty NordREFOn raportteja sekä North-lehden numeroita. NordREFOn toiminnan lakattua ja sen sulaututtua uuteen Nordregio-laitokseen, tullaan jatkossa esittelemään valittuja Nordregion raportteja sekä kaikki North-lehden numerot.

Nordregio WP 1998:5

Division of Power and Foundation of Local Self-government in Northwest Russia and the Baltic States.

Tässä **Katja Ruutun** ja **Mårten Johanssonin** laatimassa raportissa kuvataan Venäjän Federaation alue- ja paikallishallintoa yleensä sekä Karjalan Tasavallan, Pietarin kaupungin, Leningradin oblastin, Murmanskin oblastin ja Kaliningradin oblastin julkista hallintoa erityisesti. Lisäksi kuvataan yleisemmin kolmen Baltian maan alue- ja paikallishallintoa. Julkaisu sisältää myös laajahkon tilasto-osan taulukkoineen ja karttoineen, jonka ovat laatineet **Tomas Hanell** ja **Marko Tiirinen** Nordregiosta. Raportti on englanninkielinen ja noin 120-sivuinen. Raportista kiinnostuneita pyydetään ottamaan yhteyttä Nordregion sihteeristöön Tukholmassa,

puh.: +46 8 463 5400,
fax: +46 8 463 5401.

North-lehden ilmestymisessä on ollut noin puolen vuoden katkos sairaustapauksesta johtuen. Lehden toimitusta on vahvistettu ja se jatkaa ilmestymistään syksyllä 1998. No 1/98 tulee sisältämään artikkeleita mm. Pohjoisesta ulottuvuudesta ja pohjoisten periferia-alueiden nykytilasta. No 2–3/98 tulee mm. sisältämään raportoinnin Nordregion elokuun

NÄRPP-seminaari ja kokous

Vuoden kolmas NÄRPP-kokous pidettiin 23.9.1998 Tukholmassa. Edeltävänä päivänä pidettiin uuden pohjoismaisen aluepoliittisen tutkimusohjelman valmistelua pohjustava sisäinen seminaari, jossa alustajina oli tutkijoita eri pohjoismaista ja Nordregiosta. Suomea edustivat sekä seminaarissa että kokouksessa **Harry Ekeström** sisäasiainministeriöstä ja **Risto Kärrkäinen** ympäristöministeriöstä.

NÄRPP-kokouksessa keskusteltiin uuden yhteistyöohjelman valmistelusta edellisen päivän seminaarin pohjalta. Usealta taholta todettiin, että rajaseutuyhteistyöalueita (jotka eivät olleet edustettuna seminaarissa) tulee kuulla riittävässä määrin ohjelmaa valmisteltaessa. Uuden ohjelman linjauksista tullaan keskustelemaan pohjoismaiden alueministerien kokouksessa 24.11.1998. NÄRPP pitää ministerikokousta valmistelevan puhelinkokouksen lokakuun lopulla. Em. seminaarin pohjalta päätettiin myös käynnistää valmistelu koskien mahdollisia tulevia panostuksia informaatioteknologian ja aluekehityksen alalla. Kokouksessa keskusteltiin alustavasti ns. Pohjola–Skotlanti -yhteistyön jatkamisesta. Asiaan palataan tarkemmin seuraavassa kokouksessa, kun on ehditty tutustua asiasta tehtyyn arviointiraporttiin (ks. erillinen artikkeli, s. 11). NÄRPP päätti myös osoittaa 1.200.000 DKK rajaseutualueiden kulttuuripanos- tusten kehittämiseen sekä käynnistää alue-

lopulla järjestämästä rakennerahastoseminaarista.

Harry Ekeström

ja maataloussektorien välisen pohjoismaisen tutkimusyhteistyöohjelman. NÄRPPin seuraava kokous pidetään Kööpenhaminassa 24.11.1998, samana päivänä pidettävän alueministerikokouksen jälkeen.

Varsinaisen kokouksensa jälkeen NÄRPP piti vuotuisen yhteiskokouksensa Nordregion hallituksen kanssa. Kokouksessa saatiin informaatiota Nordregion toiminnasta ja keskusteltiin alustavasti mahdollisista uusista NÄRPPä kiinnostavista tutkimushankkeista. Saatiin myös tietoa Nordregion järjestämästä kurssista Baltian maiden aluesuunnittelijoille, johon voi osallistua rajoitetusti myös suunnittelijoita pohjoismaista. Hakemusten tuli olla Nordregiossa 15.10.1998 mennessä. Kurssia vetää prof. **Christer Bengs** Nordregiosta

(puh.: +46 8 463 5411, e-mail:
christer.bengs@nordregio.a.se).

Näin jälkikäteen voi myös todeta, että aluepoliittisen käsittelijän paikka Pohjoismaiden Ministerineuvoston sihteeristössä Kööpenhaminassa on ollut auki ja hakemusaika päättyi 23.10.1998. Aikataulullisista syistä emme ole voineet ilmoittaa asiasta ajoissa Alue-Integraattorissa, mutta asiasta kiinnostuneet lienevät nähneet ilmoituksen Helsingin Sanomissa tai Hufvudstadsbladetissa. Toimen haltijan tehtäviin kuuluu valmistella kaikki NÄRPPin kokoukset, pitää yhteyttä rajaseutuyhteistyöalueisiin, tehdä aloitteita aluepoliittisen yhteistyön kehittämiseksi jne. Toimen nykyinen haltija **Öystein Imset** Norjasta lopettaa työnsä kevään 1999 kuluessa.

Harry Ekeström

Pohjoismais-skotlantilaisen aluekehitys-yhteistyön arviointi

Vuonna 1994 käynnistyi skotlantilaisen osapuolen aloitteesta aluekehitysalan yhteistyö Skotlannin ja Pohjoismaiden välillä. Skotlantia ovat edustaneet Scottish Office (SO) ja Highlands & Islands Enterprise, pohjoismaita Pohjoismaiden Ministerineuvoston alainen Aluepolitiikan pohjoismainen virkamieskomitea (NÄRP).

Yhteistyön perusta luotiin ns. Ackergillin konferenssissa lokakuussa 1994. Tuolloin sovittiin kolmivuotisesta (1995–97) projektiyhteistyöstä neljällä alalla: pkt-yhteistyö, informaatioteknologia, yliopistoyhteistyö ja metsätalous. Tätä konkreettista yhteistyötä rahoitettiin PMN:n ja SO:n varoin. PMN:n rahoitus oli yhteensä 3 miljoonaa DKK.

Yhteistyö on myös käsittänyt erimuotoisia tapaamisia ao. viranomaisten välillä ja keskusteluja aluekehittämiseen liittyvistä kysymyksistä. Tämä tiivistynyt viranomaisyhteistyö johti mm. siihen, että Skotlanti, Norja, Ruotsi ja Suomi yhdessä laativat EAKR:n Artikla 10 rahoittaman ns. Pohjoisen Periferian ohjelman, jonka toteuttaminen käynnistyi keväällä 1998. Toinen tulos tästä yhteistyöstä on ns. Northern Rim – selvitys, jossa tarkastellaan EU:n perifeeristen harvaan asuttujen alueiden erityispiirteitä.

Yhteistyön ensimmäinen vaihe päättyi vuoden 1997 lopussa. Syksyllä 1997 pidetyssä kokouksessa osapuolet päättivät teettää arvioinnin neljästä yhteistyöhankkeesta sekä seurata Artikla 10 -ohjelman käynnistymistä ja siitä saatavia kokemuksia ennen kuin päätettäisiin yhteistyön jat-

kosta.

Skotlantilaisen EPRC-tutkimuslaitoksen laatima arviointiraportti valmistui syyskuussa 1998. Siinä todetaan yleisesti, että yhteistyö on jo osoittanut arvonsa sekä policy- että projektitasolla. Yhteistyön kehittämiseksi esitetään seuraavia suosituksia:

- osapuolten tulisi selkeyttää odotuksensa yhteistyölle, jotta sen tavoitteet voitaisiin määrittellä tarkemmin; “skottilainen ulottuvuus” tulisi huomioida laadittaessa pohjoismaista aluepoliittista yhteistyöohjelmaa

- Ackergill/Kittilä -tyyppisiä konferensseja tulisi järjestää säännöllisesti (esim. kahden vuoden välein) yhteistyön ankkuroimiseksi ja sen uskottavuuden vahvistamiseksi

- projektiyhteistyötä on tarve jatkaa myös mahdollisten tulevien (nykyistä Artikla 10 -ohjelmaa vastaavien) EU-rahoitteisten yhteistyöohjelmien ulkopuolella; tämä on erityisen tärkeää yhteistyöverkostojen luomiseksi/vahvistamiseksi

- alue/paikallistaso tulisi kytkeä vahvemmin mukaan

- yhteistyön tehokkuuden/pitkäjänteisyyden takaamiseksi tulisi selkeyttää/vahvistaa yhteistyön organisointia ja perustaa pysyvä sihteeri

- projektiyhteistyön rahoitus tulisi varmistaa useamman vuoden tähtäimellä, sekä tukea aktiivisesti yhteistyöhankkeiden käynnistymistä

- tiedottamista yhteistyöstä tulisi tehostaa

- 1999 tulisi olla vielä väli vuosi (mm. rakennerahastouudistuksen ja Suomen puheenjohtajuuden vuoksi); yhteistyö voitaisiin “käynnistää uudelleen” yhteisellä konferenssilla vuoden 2000 alussa ja uusi yhteistyöohjelma voisi olla 5–6-vuotinen.

Arviointiraporttia käsiteltiin alustavasti NÄRP:n kokouksessa 23.9.1998. Tuolloin päätettiin, että asiaan palattaisiin tarkemmin NÄRP:n seuraavassa kokouksessa (24.11.1998), kun asiaa oli ehditty ensin käsitellä kansallisesti. “Skotlanti-ulottuvuuden” huomioiminen nousee esille myös uuden aluepolitiikan pohjoismaisen yhteistyöohjelman (2000–2004) valmistelussa, joka on äskettäin käynnistynyt.

Todettakoon vielä, että Suomen veto vastuulla olleen yliopistoyhteistyö-teeman tiimoilta on äskettäin ilmestynyt syksyllä 1997 Ristiinassa (Heimarissa) järjestetyn “Rural and Regional Development” -seminaarin raportti, jonka ovat toimittaneet **Pasi Saukkonen** ja **Hilkka Vihinen**. Tämä 187-sivuinen raportti sisältää keskeiset seminaarissa pidetyt esitelmät. Kirjaa voi tilata osoitteella: Helsingin yliopisto, Maaseudun tutkimus- ja koulutuskeskus,

**Lönnrotinkatu 3–5,
50100 Mikkeli
(puh.: 015–202 3342;
fax: 015–202 3300;
e-mail:
sirpa.hamalainen@helsinki.fi).**

Harry Ekeström

KANSALLINEN ALUEPOLITIikka

Budjettiasiaa

Hallitus esittää vuoden 1999 talousarviossa maakunnan kehittämiseksi 112,5 miljoonaa markkaa. Määrärahaa käytetään lähinnä alueiden elinkeinoelämän omatoimiseen kehittämiseen. Määrärahaa yli 70 % (80,0 milj. mk) on varattu EU:n rakennerahastoista osarahoitettavien alueellisten tavoiteohjelmien 6, 2 ja 5b kansalliseksi rahoitusosuudeksi. Sitä saa käyttää myös EU:n yhteisöaloitteiden ja pilottihankkeiden kansallisen rahoitusosuutena.

Maakunnan kehittämistä rahoitetaan myös osaamiskeskusohjelman ja kaupunkipolitiikan toteuttamiseen.

Määräraha on kolmen vuoden siirtomääräraha. Sen markkamääräinen esitys laski 1,5 miljoonalla markalla vuoden 1998 talousarviosta.

Euroopan aluekehitysrahastosta runsaat 700 miljoonaa markkaa alueelliseen kehittämiseen

Euroopan unioni osallistuu aluekehitys ohjelmien ja yhteisöaloitteiden rahoitukseen aluekehitysrahastosta (EAKR) runsaalla 700 miljoonalla markalla, joka koostuu myöntämisvaltuudesta ja maksusmäärärahasta. Myöntämisvaltuutta ja määrärahaa käytetään vuosille 1995–1999 hyväksytyjen tavoiteohjelmien 6, 2 ja 5b sekä yhteisöaloitteiden EU:n rahoitusosuutena.

Varojen käytön painopiste on uusien

yritysten luomisessa. Hankkeiden valinnassa ja toteutuksessa niiden työllisyysvaikutukset otetaan erityisesti huomioon. Rahastoa koskeva myöntämisvaltuus ja määrärahat ohjataan eri hallinnonaloille ja maakuntien liitoille ohjelmien toteuttamista varten. Vuosi 1999 on viimeinen nykyisen ohjelmakauden toteutusvuosi, mikä tarkoittaa, että Euroopan aluekehitysrahastovaroista tulee tehdä hankkeita koskevat rahoituspäätökset ensi vuoden loppuun mennessä. Maksuaikaa on vuoden 2001 loppuun asti.

Raha on kolmen vuoden siirtomääräraha. Yhteensä 500 miljoonan markan myöntämisvaltuudesta aiheutuu menoja vuosina 2000 ja 2001. Vastaava valtion kansallinen rahoitusosuus on kirjattu talousarviossa eri hallinnonalojen menoiksi.

Katri Lehtonen

Uusia kaupunkiohjelmia valittu

Kaupunkipolitiikan yhteistyöryhmä valitsi 12 uutta kaupunkiohjelmaa valmisteltavaksi. Hakemuksia tuli kaikkiaan 22. Nyt haettiin kaupunkiohjelmia kolmen teeman ympäriltä ja sen lisäksi annettiin mahdollisuus omaan ideaan perustuvalla ohjelmalla.

Jatkotyöstettäväksi valitut ohjelmat ovat:

1. OSAAMISEN EDISTÄMINEN JA KANSAINVÄLISTYMINEN

• Hämeenlinnan kaupunki

Hämeenlinnan osaamis-, teknologia- ja yrityskeskuksen perustamishanke

• Imatran kaupunki

Imatra rajakaupunkina -kaupunkiohjelma

• Jyväskylän kaupunki

Huovasta hiukkaskiihdyttimien – Jyväsjärven ranta takapihasta julkisivuksi

• Kajaanin kaupunki

Kainuun osaamisen, oppimisen ja kehittämisen keskus

• Turku, Kaarina, Lieto, Naantali ja Raisio

Elintarviketeollisuus seudullisena voimavarana ja biotekniikan käytännön soveltajana

2. MAANKÄYTÖN JA LIIKENNE- JÄRJESTELMIEN SUUNNITTELU SEKÄ YHTEINEN ASUNTO-OHJELMA

• Vaasan kaupunki

Vaasan kaupunkiohjelma

• Vantaa ja Helsinki

Seutu-, kaupunki- ja osaamisen logistiikka

3. KAUPUNGIN JA MAASEUDUN VUOROVAIKUTUS

• Forssa, Humppila, Jokioinen, Tammela ja Ypäjä

Forssan kaupunkiohjelma

• Jämsä, Jämsänkoski, Kuhmoinen ja Korpilahti

Jämsän seudun kaupunkiohjelma

• Lahden kaupunki

Lahden kaupunkiseudun kuntien yhteistyöstrategiat ja yhteistyön kehittäminen

• Lappeenranta, Joutseno, Lemi, Luumäki, Savitaipale, Suomenniemi, Taipalsaari ja Ylämaa

Lappeenrannan kaupunkiseudun kaupunkiohjelma

Kaupungin ja maaseudun vuorovaikutus -ohjelmien valinta valmisteltiin maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän

kanssa ja yhteistyönä ohjelmia viedään myös eteenpäin.

4. MUU INNOVATIIVINEN/ SOSIAALISET, HYVINVOIVAT KAUPUNGIT

• Turku, Kaarina, Lieto, Naantali ja Raisio

Friday and Saturday Nights' Fever

Nyt valittujen 12 kaupunkiohjelman lisäksi parhaillaan toteutetaan 13 kaupunkiohjelmaa, jotka valittiin vuosi sitten. Yhteensä kaupunkiohjelmia on siis 25. Kaupunkipolitiikan yhteistyöryhmä ei käynnistä enää uusia kaupunkiohjelmia.

Kaupunki-indikaattorityön ensimmäiset tulokset

Kaupunki-indikaattorityöryhmä luovutti 6. lokakuuta raportin suomalaisista kaupungeista ja kaupunkiseuduista hallintoministeri **Jouni Backmanille**. Indikaattorityötä johtanut tietohuoltopäällikkö **Asta Manninen** Helsingin kaupungin tietokeskuksesta toi esille indikaattorityön ajankohtaisuuden kaupunkipolitiikkaa muotoiltaessa. Työn tavoitteista Manninen korosti sitä, että kaupunki-indikaattoreiden avulla annetaan kokonaiskuva moni-ilmeisistä kaupungeista. Hallintoministeri Backman painotti koko kaupunkiseudun tarkastelun tärkeyttä. Hän totesi myös, että kansainväliset mallit eivät sellaisenaan sovellu Suomen yhdyskuntarakenteeseen, vaan tarvitsemme omaa kaupunkipolitiikkaa kehittämistyötä. Tutkimus- ja kehittämispäällikkö **Riitta Vesala** Lahdesta ja tutkimussihteeri **Kimmo Airas** Mikkelistä korostivat vertailukelpoisen tiedon tärkeyttä ja käyttökelpoisuutta. Kaupunkitilastoja ja -indikaattoreita voidaan hyödyntää kaupunkien keskinäisessä vertailussa ja strategia-työssä.

Taustaa

Valtioneuvoston asettama kaupunkipolitiikan yhteistyöryhmä käynnisti kaupunki-indikaattorihankkeen kesäkuussa 1997 kehittämään kaupunkien ja kaupunkiseutujen kehitystä ja muutosta kuvaavia indikaattoreita. Työn tavoitteena on, että kaupunki-indikaattorit pystyvät palvelemaan kaupunkia, niiden asukkaita, valtakunnallisia kehittämis- ja seurantarpeita, EU:n alue- ja rakennepolitiikkaa sekä

Kaupunkiohjelmamennettely tullaan arvioimaan ja ohjelmien toteutusta seurataan. Kaupunkipolitiikkatyöryhmä tekee jatko-toimenpide-ehdotukset arviointien jälkeen syksyllä 1999.

Eri ministeriöt avustavat kaupunkiohjelmien laadintaa noin 50 000–100 000 markalla. Ohjelman valmistuttua ohjelmalle voi saada kehittämisrahoitusta. Ensimmäisen vaiheen kaupunkiohjelmille myönnettiin kesäkuussa 1998 rahoitusta maakunnan kehittämisrahasta yhteensä 4 miljoonaa markkaa, noin 300 000 markkaa ohjelmaa kohti.

Ensimmäisen vaiheen arvioinnin perusteella kaupunkiohjelmien myönteisiä vaikutuksia ovat huomion kiinnittäminen kaupunkien kehitykseen, uusien näkökulmien löytäminen kaupunkien haasteisiin ja ongelmiin, eri hankkeiden ja projektien yhteensovittaminen kokonaisuuden hahmottamiseksi ja valmistautuminen EU:n kaupunkipolitiikkaan.

Heli Sajjets

yrityksiä ja elinkeinoelämää.

Pilottiprojektissa on pyritty luomaan vertailukelpoisiin kaupunki- ja aluetilastoihin pohjautuvaa järjestelmää, joka kuvaa suomalaisten kaupunkien kehitystä, kaupunkien taloudellisia, sosiaalisia ja muita oloja sekä osittain myös elämänlaatua.

Työtä on tehty yhdessä eri ministeriöiden, Tilastokeskuksen ja kaupunkien kanssa. Projektissa on ollut mukana 21 erilaista kaupunkia seutuineen. Pilottikaupungit ovat: Helsinki, Espoo, Vantaa, Tampere, Turku, Oulu, Lahti, Kuopio, Jyväskylä, Vaasa, Kotka, Hämeenlinna, Kajaani, Kokkola, Mikkelin, Imatra, Seinäjoki, Salo, Pietarsaari, Raahen ja Jämsä.

Indikaattorijulkaisu

Kaupunki-indikaattorijulkaisu koostuu kolmesta osasta. Kaupunkitilasto ja -indikaattoriosassa on tarkastelussa 12 teemaa, joiden avulla pyritään tarjoamaan kokonaiskuva suomalaisista kaupungeista, niiden vahvuuksista ja heikkouksista. Nämä teemat ovat väestö, asuminen, aluetalous ja elinkeinoelämä, työmarkkinat ja työllisyys, liikenne, koulutus, sosiaalitoimi ja terveyspalvelut sekä turvallisuus, kulttuuri ja vapaa-aika, kunnallistalous, rakentaminen, ympäristö sekä osallistuminen. Kaupunkitilastot on koottu keskuskaupungeista ja toiminnallisilta kaupunkiseuduilta.

Pilottikaupungit ovat itse tuottaneet kahden sivun kaupunkikuvausosion, jos-

>>>

sa kaupungeista tuodaan esille erikoistumista sekä väestöön, elinkeinoelämään, työmarkkinoihin ja palveluihin liittyviä ajankohtaisia piirteitä.

Kolmas osa julkaisua syventää kaupunki-indikaattoritietoa. Viidessä artikkelissa tarkastellaan kaupunkien ja kaupunkiseutujen ajankohtaisia ja merkittäväksi koettuja kehityspiirteitä eli työmarkkinoiden viimeaikaista kehitystä, muuttajien sopeutumista työ- ja asunomarkkinoille, kerrostalolähiöitä sekä kunallis- ja aluetaloutta.

Työn jatko

Projekti etenee vaiheittain ja tavoitteena on suomalaisen kaupunki-indikaattorijärjestelmän perustaminen. Nyt valmistuneen pilottijulkaisun jälkeen kaupunki-indikaattorityö laajenee ja tavoitteena on tuottaa kesäksi 1999 sekä sisällöltään että kohdejoukoltaan laajempi, suomalaisen kaupunkiverkon kattava englanninkielinen indikaattorijulkaisu sekä sen internet-versio.

Suomalaisia kaupunkeja ja kaupunki-

seutuja – kaupunki-indikaattorit 1998 -julkaisua voi tilata Sisäasiainministeriöstä puh. 09-160 4094 tai fax 09-160 2520. Julkaisun hinta on 70 mk + toimituskulut ja alv.

Lisätietoja
Tarja Pyöriä
(puh. 09-160 3472,
sähköposti
tarja.pyoria@sm.intermin.fi)

Tarja Pyöriä

Osaamiskeskusohjelma 1999–2006

Osaamiskeskusohjelmaan 1999–2006 saapui määräaikaan mennessä yhteensä 30 hakemusta, jotka sisältävät noin 60 osaamisalakohtaista esitystä. Osaamiskeskustyöryhmä tekee lokakuun loppuun mennessä oman ehdotuksensa ohjelmaan valittavista osaamiskeskuksista ja -aloista. Sisäasiainministeriö laatii marraskuussa osaamiskeskustyöryhmän ehdotukseen pohjautuen esityksensä valtioneuvostol-

le vuosille 1999–2006 nimettävistä osaamiskeskuksista. Ennen valtioneuvoston päätöstä asia käsitellään talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa. Osaamiskeskustyöryhmä tekee esityksensä osaamiskeskusten vuoden 1999 perusrahoituksesta joulukuun kokouksessaan ja varsinainen uusien ohjelmien toteuttaminen aloitetaan heti 1.1.1999. Osaamiskeskustyöryhmä tekee joulukuun kokouksessaan myös

oman esityksensä osaamiskeskusohjelmaa tukevien pk-yritysten koulutushankkeista tavoite 4 -ohjelmassa. ESR-tavoite 4 -ohjelman osaamiskeskusmallin kehittämiseen liittyvien hankkeiden tarjouskilpailu päättyy 30.10.1998. Hakupakettia saam. tavoite 4 -ohjelma-alueen TE-keskusten ESR-koordinaattoreilta ja allekirjoittaneelta.

Mika Pikkarainen

Osaamiskeskusohjelmaesitykset 1999–2006

Hakijat

Lapin yliopisto ja Matkailun Kehitys Lappi Oy
Kuopion Teknologiakeskus Teknia Oy
Pirkanmaan liitto

Technopolis Oulu Oy

Oy Datacity Center Ab

Haapaveden teknologiakylä Oy ja Ylivieskan teknologiakylä YTEK Oy
LC Logistics Center Oy
Vapaa-ajattelijain liitto ry
Innofocus – Länsi-Uudenmaan aikuiskoulutuskeskus
Kemididaktiskt Resurscentrum i Vasa
Kuhmon kamarimusikin kannatusyhdistys ry.
Puuinfo Oy
Keski-Pohjanmaan liitto ym.

Kainuun liitto ja Oulun yliopiston Kajaanin Kehittämiskeskus
Teknologiakeskus Oy Merinova Ab
Satakuntaliitto
Foodwest Oy
Neopoli Oy
Culminatium Oy ja Uudenmaan liitto

Joensuun Tiedepuisto Oy

Joensuun yliopisto ja Itä-Suomen Matkailun Kehitys Oy
Föreningen centrum för byggnadsvård i Västnyland r.f
Hämeen ammattikorkeakoulu

Kymenlaakson ammattikorkeakoulu Oy
Agropolis Oy ja Elintarviketalouden neuvottelukunta
Oulun yliopisto, tietoverkkoliiketoiminnan tutkimus- ja kehittämiskeskus
Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä
Etelä-Karjalan liitto, Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu ja
Teknologiakeskus Kareltek Oy

Jyväskylän Teknologiakeskus Oy

Etelä-Savon maakuntaliitto ym.

Osaamisalat

Elämysteollisuus (matkailu, media, viihde ja design)
Lääkekehitys, agrobioteknologia ja terveydenhuollon teknologia
Koneenrakennus ja automaatio, informaatio- ja kommunikaatioteknologia, terveysteknologia, viestintäpalvelut ja asiantuntijapalvelut
Telekommunikaatiotekniikka, elektroniikka, ohjelmistoteollisuus, lääketieteen tekniikka ja biotekniikka
Lääkekehitys, biomateriaalikehitys, diagnostiikkakehitys, materiaalien pintatekniikka, tietoyhteiskunta ja kulttuurituotanto
Korkean teknologian tuotantojärjestelmät
Materiaalinkäsittely
Seremoniapalvelut
Sukellus- ja vesientutkimuskäytännöt
Kemian didaktiikka
Musiikki
Puutuoteala
Kemia
Mittaustekniikka ja biotekniikka
Energiatekniikka ja -talous
Etäteknologia ja materiaalitekniikka
Elintarvikeala
Muotoilu-, laatu- ja ympäristöteknologia
Geenitekniikka ja molekyylibiologia, aktiiviset materiaalit ja mikrosysteemit, ohjelmistotuotekehittäminen, uusmedia, elektroninen kauppa ja kulttuuriteollisuus
Puu- ja metsäosaaminen, muovi ja metalli sekä raja- ja lähialueosaaminen
Matkailu
Byggnadshantverk och byggnadsvård
Osaamisen kehittäminen
Logistiikka ja Venäjän yhteydet
Elintarviketalous
Tietoyhteiskunta
Muoviosaaminen
Korkean teknologian teräsrakenteet, metsäteollisuuden avainjärjestelmät sekä Venäjän kauppa ja logistiikka
Informaatioteknologia, paperinvalmistusteknologia, energiateknologia, ympäristöteknologia ja hyvinvointitekniikka
Yrittäjyys

JULKAISUJA

Eero Uusitalo:

Elinvoimaa maaseudulle – miksi, kenelle ja miten? Maaseutupolitiikan perusteet.

Elinvoimaa maaseudulle -kirjassa esitään keinoja, joiden avulla suuria jatkuvia muutoksia kokeva maaseutu pysyy elinvoimaisena.

Teos kokoaa maaseutupolitiikan keinot yhteen. Siinä tarkastellaan maaseutupolitiikan lähtökohtia ja sen kehittymistä Suomessa ja muualla maailmassa. Lisäksi kirja esittelee maaseudun elinkeinoelämän laajenevat, yhä monipuolistu-

vat mahdollisuudet sekä antaa kokonaiskuvan maaseudun kehittämisen järjestelmästä. Tämän järjestelmän osina toimivat sulassa sovussa muun muassa EU-ohjelmat, kylätoiminta, aktivaattorit, naisenergia ja ammatit maataloudesta etätyöhön ja kolmanteen sektoriin. Kustannusosakeyhtiö Otava. 311 s, Ov. n. 144,-.

The purpose of the URBAN Community initiative is to find solutions to problems of declining urban areas. The initiative usually concerns urban regions with at least 100,000 inhabitants. The URBAN initiative can finance measures aiming at improving the social, economic and physical structure of cities.

** URBAN-yhteisöaloiteohjelmasta ilmestynyt esite **

Joensuun ja Helsinki-Vantaan URBAN-ohjelmista tiivistetysti kertova 12-sivuinen esite on ilmestynyt englanninkielisenä. Suomen- ja ruotsinkieliset versiot ilmestyvät piakkoin. Esitteitä voi tilata SM/aluekehitysosastolta Tarja Huikurilta, p. 09-160 4094, fax 09-160 2520.

Nordregio järjestää Tukholmassa konferenssin 10.-11. joulukuuta 1998. Konferenssin teemana on *From Trends to Visions – European Spatial Development Perspective (ESDP)*. Konferenssiin toivotaan runsasta osallistumista myös Suomesta.

Lisätietoja löytyy Nordregionin kotisivulta www.nordregio.a.se (Actualities) tai niitä voi kysellä Kai Böhmeltä (e-mail: Kai.Bohme@nordregio.a.se).

SVENSK RESUMÉ

■ Beredning i gång

Beredningen av regional- och strukturpolitiken för 2000–2006 håller på att komma igång i olika instanser. Vi hoppas att behandlingen av ärendena går så snabbt som möjligt. Då blir resultatet det bästa för medlemsländerna och i synnerhet för de olika områdena, eftersom beredningen för den nya perioden också kräver sin tid. Inrikesministeriet började beredningen inför den nya programperioden genom att utfärda anvisningar om dem till landskapsförbunden. Beredningen av de nya programmen börjar per samarbetsområde för norra, östra, västra och södra Finland. En viktig helhet vid beredningen av den nya programperioden utgör den nationella förvaltningsmodellen för strukturfundsprogrammen. Från landskaps synpunkt är de regionalpo-

litiska områdesindelningarna intressanta. Meningen är att de nya nationella områdesindelningarna skall träda i kraft samtidigt som programperioden för EU:s region- och strukturpolitik börjar 2000.

Paavo Pirttimäki

■ Strukturfundsreformen går mot lösningar

När det gäller Agenda 2000 har beredningen i arbetsgruppen för strukturåtgärder (SAWG) hittills koncentrat sig på innehållet i förordningarna och den tekniska beredningen. Jordbruksreformen och breddningen av den har framskridit och diskussionen har fokuserats på sub-

stansfrågor och problematiken inom sektorn. Alla delar av Agenda 2000 måste vara mogna för politisk debatt och beslutsfattning innan man kan gå vidare. Frågor som kommer att bli aktuella är finansieringens totalnivå och fördelningen för olika ändamål i fråga om strukturfonderna, valkriterierna och finansieringsandelen för mål 1 och mål 2 och för mål 2 dessutom ländernas roll i val av området och förhållandet till det nationella områdesstödsystemet, övergångsarrangemangen för områden som inte fyller kriterierna, mål 3 och förhållandet till de regionala målen, antalet gemenskapsinitiativ, Interregs andel och gränsområdes-samarbetets förhållande till andra gemenskapsåtgärder. EU-parlamentet behandlar förordningarna om strukturfonderna två gånger, den första gången utgående från kommissionens förslag och

den andra gången i mars enligt minister-rådets förslag. Om man frågar hur det kommer att gå så kan man väl säga att det i Wien skall vara möjligt att avtala åtminstone på någon nivå liksom också om det viktigaste innehållet. Dessutom måste artiklarna vara långt behandlade redan i höst. Det här är förutsättningen för att kunna hålla tidtabellen när Tyskland har ordförandeskapet om det skall kunna fattas beslut om Agenda 2000 i mars.

Risto Tienari

■ Minister Backman på besök i Bryssel

Syftet med minister **Backmans** besök var att få en bild av hur strukturfondsreformen ligger till. Diskussionerna gällde framför allt tidtabellen och Finlands instundande ordförandeskapsperiod. Ministern besökte Finlands EU-representation och Europaparlamentet. I kommissionen träffade ministern kommissarie **Monika Wulf-Mathies** som ansvarar för regionalpolitiken och generaldirektör **Eneko Landaburu** vid DG XVI. Han redogjorde för kommissionens syn på strukturfondsreformens nuläge och tidtabell. I Europaparlamentets utskott för regionalpolitik höll minister Backman ett tal om Finlands erfarenheter av EU-medlemskapet sett ur regional- och strukturpolitisk synvinkel, effekterna av strukturprogrammen, betydelsen på kommunnivå samt Finland synpunkter på omläggningen av strukturpolitiken.

Tiina Heiskanen

■ Kommissionens rapport om systemet för egna medel

Kommissionen skall inom 1999 lämna en rapport om hur systemet med egna medel fungerar och om de stöd till Storbritannien som skall avhjälpa obalansen i budgeten. EU:s egna medel består av inkomst av mervärdesskatt som tas ut i medlemsstaterna, avgifter som baserar sig på bruttonationalprodukten, mera traditionella egna medel som tull- och jordbruksavgifter och diverse inkomster. Kommissionen har lagt fram tre modeller för att avhjälpa obalansen i budgeten. Modellerna är underlag för fortsatta förhandlingar på medlemsstatnivå. De tre modellerna är: 1) en återgång till ett klart och redigt system, d.v.s. Storbritanniensystemet avvecklas, 2) gemensam finansiering av direkta stöd till jordbruket, 3)

en allmän jämningsmekanism.

Tiina Pesonen

■ Regionalt samarbete för att utarbeta nya målprogram

Landskapsförbunden håller på göra upp program för EU:s strukturfonder för den nya programperioden 2000–2006. Arbetet på programförslagen startar redan nu trots att detaljerna i strukturfondsreformen inte är klara ännu. Genom att börja i tid vill man försäkra sig om att det finns tillräckligt tid för diskussion om hur områdena skall utvecklas och prioriteringarna under den kommande programperioden. Landskapen i Östra Finland samarbetar kring programförslaget för mål 1 och de landskap som hör till nuvarande mål 6 -program är med och utarbetar det andra förslaget. Det ena av mål 2 -programmen uppgörs för Västra Finland och det andra för Södra Finland. Den första beredningsfasen går ut i februari 1999. Landskapsförbunden spelar en väsentlig roll vid organisationen av utarbetande av programförslagen. Deras uppgift är både att se till att samarbetet mellan landskapen fungerar och att arbetskrafts- och näringscentralerna, andra statliga regionalförvaltningsmyndigheter och olika intressegrupper kopplas till beredningen av programmen. Inrikesministeriet tillsätter en arbetsgrupp för att stöda och följa beredningen av programförslagen.

Pekka Urjanheimo

■ Mål 2 -programmet för perioden 2000–2006 och INTERREG-gemenskapsinitiativ

Seminarium i Vasa 1.–2.10.1998

Inrikesministeriet ordnade ett tvådagarsseminarium tillsammans med Österbottens förbund och Europeiska kommissionen för att inleda diskussionen kring mål 2 -programmet för den kommande programperioden och INTERREG-gemenskapsinitiativ. Under seminariet bedömdes resultaten av den nuvarande programperioden och så diskuterade man nästa period. Europeiska kommissionens representant **Robert Shotton** (DG XVI) betonade behovet att utveckla beslutsfattnings-, budgeterings- och uppföljningssystemen. Områdena ställde sig positiva till programprocessen: samarbetet inom och mellan områdena har

ökat och fördjupats, effekten av projektet har varit god och landskapens samarbetsgrupper har kunnat påverka genomförandet av programmen. Den andra dagen diskuteras resultaten av INTERREG-programmet hittills och om målen för den kommande perioden. Enligt **Rawlinson** (DG XV1) har INTERREG-programmet lyckats bra med sitt mål och det kommer att fortsätta nästa programperiod. För närvarande diskuteras såväl inom kommissionen som nationellt om en reform av programmet och riktlinjerna för nästa år kommer att meddelas i början av nästa år.

■ Mål 5b -programmet

Förberedelserna för mål 5b -programmets sjunde uppföljningsmöte som hålls i Seinäjoki i december är i full gång. Till de viktigaste ärendena hör användningen av indexeringsmedel för 1989–99 och behovet att ändra 5b-programmet på områdena. Landskapsförbunden utreder som bäst behovet av programändringar på sina områden. Eventuella ändringsförslag beträffande verksamhetslinje eller fonder som gäller kvarvarande medel för områdena behandlas efter beredningen i övervakningskommittéerna.

Leif Ehrstén

■ Östersjöns INTERREG II C -program

Programmets medelförvaltningsmyndighet (Investitionsbank Schleswig-Holstein) och sekretariat ordnade 15.9 ett seminarium i Kiel för representanter för alla 16 godkända projekt. Under seminariet behandlas bl.a. ett stödvartal (Subsidy Contract) som skall ingås mellan banken och den huvudsökande samt uppföljnings- och utbetalningssystemen. Den andra ansökningsrundan gick ut 1.10.1998 och därtills hade det kommit in sammanlagt 41 ansökningar. De finländska aktörernas insats verkar alltså vara stark också under den andra ansökningsomgången. Med all sannolikhet ordnas en ansökningsomgång till nästa år.

Harry Ekstam

■ Artikel 10 -programmets Nordiska periferi

Artikel 10 -programmets övervak-

nings- och förvaltningskommitté behandlade projekt under sitt möte i Uleåborg 8.–9.10.1998. Av de ursprungligen 18 som sökte hade tre tagit tillbaka sin ansökan och av de femton återstående antogs fem, förkastades fem och fem fick uppmaningen att lämna in en ny ansökan. Uppgifter om antagna projekt kommer att läggas ut på programmets ingångssida: www.scotnordic.com/northernperiphery. Genom de här beslutade bands 13 % av programmets EU-finansiering. Under den första och andra omgången har sammanlagt åtta projekt valts och ca en femtedel av EU-finansiering har bundits. Sista ansökningsdag för den tredje omgången har flyttats fram och är nu 23.12.1998.

Harry Ekestam

■ SME-gemenskapsinitiativ

I SME-programmet finns finansiering kvar för projekt som uppfyller kriterierna. Av de projekt som antagits i programmet är en stor del sådana där små och medelstora företag från alla EU-målnområden deltar. Ambitionen är att i fortsättningen stöda projekt på framför allt mål 6 -områdena. Mest pengar finns det kvar i programmets åtgärdsområden 1.1 och 2.2 som behandlar nyetablering av företag och en förbättring av tillgången på tekniska tjänster för små och medelstora företag i anslutning till regelverken om den inre marknaden. Närmare information om SM-programmet finns på www.vn.fi/ktm/1/sme.

Leena Jokinen

■ LEADER II

Finansieringen och verkställigheten av gemenskapsinitiativ LEADER II:s åtgärdsområde B har fortsatt aktivt på LEADER-gruppernas verksamhetsområde. Åtgärdsområde A, d.v.s. inhämtande av färdigheter, har i praktiken upphört under hösten 1998. I början av oktober 1998 var ca hälften av medlen för LEADER-grupperna 1997–1999 bundna. Det är bara användningen av ESF-medlen som har släpats efter något jämfört med EAGGF och ERDF men skillnaderna har utjämnats. Taktiken håller snarare på att öka än avstanna. När medlen för 1999 fördelas beaktas främst kvaliteten på och resultaten av LEADER-gruppens verksamhet hittills. Också åtgärdsområde C, d.v.s. internationellt samarbete, har kommit bra i gång i Finland. Eftersom verk-

samheten utgår från gräsrotsnivån har landsortsbefolkningen engagerat sig och verksamhetsgrupperna har fått med bl.a. många små företagsprojekt, som annars inte skulle hitta någon finansieringskanal.

Leena Anttila

■ Konferens om URBAN-gemenskapsinitiativ

Staden Wien arrangerade tillsammans med Europeiska kommissionen ett två dagars seminarium om URBAN-initiativ i Wien i början av oktober. I EU:s medlemsstater finns över 120 URBAN-projekt, som får i medeltal ca 43 procent EU-finansiering. Ungefär hälften av programmen är fokuserade på stadscentra och drygt en fjärdedel på tätorter. Mest URBAN-stöd får Spanien, Frankrike, Italien, Tyskland och Storbritannien. Det ekonomiska stöd som finska projekt får, hör till de minsta bland medlemsstaterna.

Ulla Blomberg

■ Kunskap och kompetens som produktionsfaktor

ESDP-seminarium i Manchester

Seminariet i Manchester var det fjärde ESDP-seminariet i ordningen och sammanlagt sju kommer att ordnas före det större Forum som hålls i Bryssel i februari 1999. Seminariets mål var att få till stånd en diskussion mellan experter inom regionalutveckling och teknologipolitik och genom konstruktiv kritik eventuellt också ett gemensamt synsätt för kommissionen och medlemsstaterna. Den andra seminariedagen var temat INTERREG II C -programmet "Atlantic Area" och ett pilotprojekt "Northern Periphery" enligt Artikel 10.

*Mika Pikkariainen
Mika Rantakokko*

■ Europeiskt samarbete i distansarbetsfrågor

Europeiska unionen har under hela 1990-talet bedömt och främjat distansarbete som en del av sin regional- och samsamfundningspolitik. I Europeiska unionens senaste dokument om informationsområdet ses distansarbete som en del av innovativ organisation av arbetet. I prakti-

ken är det europeiska samarbetet livligt inom områdena utveckling av och forskning kring distansarbete. En europeisk distansarbetsvecka firas för fjärde gången 2.11.–9.11.1998. Under veckan arrangeras omkring 200 evenemang, några också i Finland. I Finland har utvecklingen av distansarbetet genomförts i rätt stor omfattning via Europeiska socialfonden. För närvarande pågår 20 distansarbetsprojekt inom ramen för ESR-programmen.

Tiina Hanbake

■ NÄRP-seminarium och möte

Årets tredje NÄRP-möte hölls 23.9.1998 i Stockholm. Dagen innan hölls ett internt seminarium utgående från beredningen av ett nytt nordiskt regionalpolitiskt forskningsprogram för forskare från de nordiska länderna och Nordregio. På NÄRP-mötet diskuterades beredningen av det nya samarbetsprogrammet utgående från diskussionerna dagen innan. Linjedragningen för det nya programmet kommer att diskuteras på de nordiska regionalministrarnas möte 24.11.1998. Utgående från seminariet fattades också beslut om att börja beredningen av eventuella insatser på områdena IT och regionalutveckling. Efter det egentliga mötet höll NÄRP sitt årliga gemensamma möte med Nordregio och styrelsen.

Harry Ekestam

■ Utvärdering av det nordisk-skotska regionalutvecklings-samarbetet

På den skotska partens initiativ startades ett samarbete inom regionalutvecklingen mellan Skottland och de nordiska länderna 1994. Grunden för samarbete skapades på den s.k. Ackergill-konferensen 1994. Då inleddes ett treårigt (1995–97) projektsamarbete på fyra områden: små och medelstora företag, informationsteknologi, universitetssamarbete och skogsindustri. Samarbetet har också inbegripit olika former av möten mellan ifrågasvarande myndigheter och diskussioner om frågor i samband med regionalutveckling. Detta intensifierade myndighetssamarbete ledde bl.a. till att Skottland, Norge, Sverige och Finland tillsammans utvecklade programmet Nordliga Periferin som finansierades av ERDF. Den första samarbetsfasen slutade i slutet av 1997. Under ett möte hösten 1997 beslöt parterna göra en utvärdering av de

fyra utvecklingsprojekten samt följa startandet av Art.10 och erfarenheterna av det innan beslut fattas om fortsatt samarbete. Utvärderingsrapporten som utarbetats av Skottlands EPRC-forskningsinstitut blev färdig i september 1998.

Harry Ekestam

■ Budgetfrågor

I budgetpropositionen för 1999 anslår regeringen 112,5 miljoner mark i utvecklingspengar för landsbygden. Anslaget används närmast till att självständigt utveckla näringslivet på områdena. Över 70 procent (80,0 miljoner mark) har reserverats ur EU:s strukturfonder som nationella finansieringsandelar för målprogrammen 6, 2 och 5b, som är delfinansierade. Anslaget får också användas som nationell finansieringsandel för EU:s gemenskapsinitiativ och pilotprojekt.

Katri Lehtonen

■ Nya stadsprogram valda

Stadspolitikens samarbetsgrupp valde 12 nya stadsprogram. Det kom in sam-

manlagt 22 ansökningar. Nu sökte man stadsprogram kring tre teman och desutom gavs möjlighet att komma med ett program baserat på en egen idé. De teman som valdes för fortsatt behandling var: Främjande av kompetens och internationalisering, planering av markanvändning och trafiksystem samt ett gemensamt bostadsprogram, växelverkan mellan stad och landsbygd, annat innovativt/sociala, välmående städer. På basis av en bedömning av den första fasen är stadsprogrammets positiva verkningar att uppmärksamheten fokuseras på städernas utveckling, nya synpunkter på städernas utmaningar och att problem kommer fram, olika projekt anpassas till varandra för att gestalta helheter och förberedelse för EU:s stadspolitik.

Heli Saijets

■ De första resultaten av arbetet med stadsindikatorer

Den arbetsgrupp som utvecklat stadsindikatorerna överlämnade sin rapport om finländska städer och omgivande regioner till minister **Backman** den 6 oktober. Publikationen består av tre delar. I den del som behandlar stadsstatistiken och indikatorer granskas 12 teman i syfte att ge en helhetsbild av finländska städer, deras styrka och svagheter. Dessa teman

är befolkningen, boende, regionalekonomi och näringsliv, arbetsmarknad och selsättning, trafik, utbildning, socialväsendet och hälsovårdstjänster, säkerhet, kultur och fritid, kommunalekonomi, byggande, miljö samt delaktighet. De 21 pilotstäderna har själva bidragit med en tvåsidig beskrivning av respektive stad. Den tredje delen fördjupar stadsindikatorerna. I fem artiklar granskas utvecklingsdrag i städerna och stadsregionerna som är aktuella och upplevs som relevanta.

Tarja Pyöriä

■ Kunskapscentra

Programmet för kunskapscentra 1999–2006 fick in sammanlagt 30 ansökningar inom den utsatta tiden. I ansökningarna ingick 60 presentationer per kunskapsområde. Arbetsgruppen kom inom oktober med ett eget förslag om vilka kunskapscentra och områden som skall tas med i programmet. Utgående från arbetsgruppens förslag uppgör inrikesministeriet i november ett förslag till statsrådet. Före statsrådets beslut behandlas ärendet i det finanspolitiska ministerutskottet. Programmen börjar genomföras genast 1.1.1999.

Mika Pikkarainen

Alue-Integraattorin internet-osoite: <http://www.intermin.fi/sm/alueet/hakem.htm>

TOIMITUS

Julkaisija: Sisäasiainministeriön aluekehitysosasto • **Toimituskunta:** Tiedotustiimi • **Vastaava toimittaja:** Tiina Ranta-Lassila, puh. (09) 160 3423, fax (09) 160 4655, e-mail: tiina.ranta-lassila@sm.intermin.fi • **Svensk resumé:** Lena Björklund • **Taitto:** Tuula Kostia • **Tilaukset:** Raili Markoff, puh. (09) 160 4532, fax (09) 160 4655, Sisäasiainministeriö, PL 257, 00171 HELSINKI, julkaisu on maksuton • **Monistus:** Sisäasiainministeriön monistamo

Numerotietoa alueellisten tavoiteohjelmien toteutumisesta

EU:n tavoiteohjelmien toteutuminen 30.6.1998 mennessä, milj. mk

ohjelma	Kokonais-rahoitus	Julkinen yhteensä	EU-rahoitus	Kansallinen julkinen	Yksityinen	lukumäärä*)	uudet työpaikat**)
Tavoite 2							
1995-96	2 008,5	926,8	313,7	613,1	1 081,7	1 500	5 000
1997-99	1 804,9	767,8	300,7	467,1	1 037,1	1 700	3 000
Tavoite 5b							
1995-99	3 115,5	1 615,8	635,1	980,7	1 499,7	6 900	6 800
Tavoite 6							
1995-99	6 090,1	3 615,6	1 683,5	1 932,1	2 474,5	6 000	8 100
Yhteensä	13 019	6 926	2 933	3 993	6 093	16 100	22 900

*) tavoite 6 -ohjelmassa lisäksi 60 000 päätöstä LFA-tuesta

***) 31.12.1997 tilanteen mukaan

EU:n tavoiteohjelmien rahoituskehykset 1995-99, milj. mk

ohjelma	Kokonais-rahoitus	Julkinen yhteensä	EU-rahoitus	Kansallinen julkinen	Yksityinen
Tavoite 2					
1995-96	2 008,9	927,3	313,7	613,6	1 081,6
1997-99	4 312,9	2 086,7	784,7	1 302	2 226,2
Tavoite 5b					
1995-99	3 356,65	2 613,75	1 110,1	1 503,65	946,2
Tavoite 6					
1995-99	7 691,3	5 748,9	2 667,4	3 081,5	1 942,4
Yhteensä	17 369,75	11 376,65	4 875,9	6 500,75	5 993,1

EU:n tavoiteohjelmat: päätetyn rahoituksen osuus kehyksestä, %

ohjelma	Kokonais-rahoitus	Julkinen yhteensä	EU-rahoitus	Kansallinen julkinen	Yksityinen
Tavoite 2					
1995-96	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1997-99	41,8	36,8	38,3	35,9	46,6
Tavoite 5b					
1995-99	92,8	61,8	57,2	65,2	158,5
Tavoite 6					
1995-99	79,2	62,9	63,1	62,7	127,4
Yhteensä	75,0	60,9	60,2	61,4	101,7